

אירועי עמונה דו"ח מסכם

הפורום המשפטי
למטן ארץ ישראל

עריכה: עינת קורמן

הפורום המשפטי למען ארץ ישראל נוסד בחודש תשרי תשס"ה (ספטמבר 2004), במטרה לסכל את תוכנית העקירה ולמזער את הנזקים שיגרמו בגינה. נציגי הפורום השתתפו בדיוני ועדות הכנסת, הביאו לשינויים בהצעת החוק, ולאחר אישור החוק בכנסת הגישו עתירות לבג"צ במטרה לצמצם את נזקי החוק. נציגי הפורום המשפטי מלווים את העקורים ומייעצים להם לגבי זכויותיהם. בנוסף, אוסף הפורום המשפטי עדויות על האירועים בעמונה, מפרסם דו"חות, שהוגשו גם לוועדת החקירה ומייעץ לנפגעים מאלימות המשטרה. הפורום המשפטי מרחיב את פעילותו גם לנושאים כלליים כגון שמירה על זכויות האדם, ביקורת על סדרי השלטון ועוד. בפורום המשפטי חברים עשרות עורכי-דין ומשפטנים הפועלים בהתנדבות למען מטרות אלו.

מנכ"ל: נחי אייל

רכזת: עינת קורמן

לתמיכה ותרומות:

קבוצת המשפטנים תשס"ה (ע"ר 7-212-044-58)

בנק הפועלים, סניף 520, מספר חשבון 64070

ת.ד. 33044 ירושלים 91033

טל': 02-5022202, פקס: 02-5022844

www.mishpat.org.il

המכות, הצעקות, הקללות, האלות, הסוסים, הדם, האלונקות.

פינוי עמונה היה אמור להיראות אחרת. זו היתה אמורה להיות הפגנה שקטה ומחאה לגיטימית במדינה דמוקרטית. בפועל, ראינו כולנו תמונות קשות של דם ופצועים.

חוברת זו מציגה את השתלשלות האירועים למן הנסיון לפנות לבג"צ ולהביא לפשרה ללא אלימות ועד לתיאור האלימות הקשה והפגיעה במאות מפגינים.

אנו בודקים האם באירועי עמונה המשטרה פעלה בהתאם לנוהל הטיפול המשטירתי בהפרות סדר בהפגנות ובהתאם להוראות שניתנות לשוטרים בנושא פינוי מאחזים, על פי מארז הסברה שהוציא מדור חינוך והסברה של המשטרה ולהלן: "נוהל הפרות סדר בהפגנות" ו"נוהל פינוי מאחזים", בהתאמה.

המידע בחוברת מבוסס על עדויות רבות שנאספו במסגרת פרויקט התייעוד של אירועי עמונה, על מאות צילומים מהאירועים במקום, על תכתובות שונות ועל חוות דעת של מומחים.

סייעו באיסוף המידע: ד"ר יצחק קליין, אורית סטרוק, דודי ולדמן, הפורום החברתי ביש"ע, מכון מהו"ת ומוריה מיכאלי.

תוכן עניינים

5 - 6	הזירה המדינית
6 - 9	הזירה המבצעית
9 - 10	שימוש לא סביר בכוח
10	המערך הרפואי
11-12	חברי הכנסת בעמונה
12	הטרדה מינית
13	פגיעה נפשית
14	סיכום
14-26	נספחים
27-30	עדויות
30-31	קטעים מדו"ח ועדת החקירה הפרלמנטרית

גישת הדרג המדיני

פינוי עמונה בא על רקע שני אירועים משיקים: יישום "תוכנית ההתנתקות" מגוש קטיף ומצפון השומרון ושאלת פינוי השוק היהודי בחברון. פינוי גוש קטיף וצפון השומרון בחודש אוגוסט 2005 נעשה בשקט יחסי הן מצד הכוחות המפנים והן מצד התושבים. גם פינוי השוק היהודי בחברון, בפברואר 2006, נעשה במסגרת הסכם בין כוחות הבטחון למתיישבים.

פינוי עמונה, מבחינת המתיישבים, לא אמור היה להיות שונה משני הפינויים שקדמו לו וגם כאן ניסו להגיע לפשרה, אולם נדמה שמלכתחילה האווירה ששררה במסדרונות הממשלה היתה של חוסר הקשבה וחוסר נכונות להידברות: "יש לפעול באפס סובלנות אל מול מתפרעים ורעולי פנים יהודים" כך אמר שר הבטחון, שאול מופז, לחיילים לפני פינוי השוק בחברון ועמונה; אהוד אולמרט הורה למערכת הבטחון להחריף את התגובות נגד אלימות של מתיישבים ביהודה ושומרון; הרמטכ"ל דן חלוץ אמר כי "אנו משלמים כעת את מחיר הסובלנות שגילינו כלפי המתנחלים" ושרת החוץ והמשפטים ציפי לבני אמרה שגורמים בהתנחלויות "עושים דה לגיטימציה למדינה" (ר' נספח א').

אמירות כאלה מעידות כי קו פעולה של "אפס סובלנות" הנחה את קובעי המדיניות הן בשלבי הנסיון של המתיישבים להגיע להסכם פשרה מקובל והן בהנחיית הכוחות בשטח לנהוג במפגניים ללא רגישות ובשיא הנחישות.

הנסיגות להגיע לפשרה

הריסת בתי עמונה נדונה בתחילת חודש יולי 2005 במסגרת עתירה שהגישה תנועת "שלום עכשיו" לבג"צ (בג"צ 6357/05). המינהל האזרחי ביהודה ושומרון התחייב בפני בג"צ לבצע את צווי ההריסה עד סוף חודש ינואר 2006. עוד לפני פסיקת בג"צ נערכו מספר פגישות בין נציגי המתיישבים לבין מערכת הבטחון בין החודשים אוגוסט 2005 – ינואר 2006 על מנת להגיע להסכמה משותפת על עתיד היישוב.

כשבוע לפני הפעולה בעמונה פנו חמישה ראשי סיעות בכנסת לממלא מקום ראש הממשלה, אהוד אולמרט, בבקשה להמשיך את המסורת הפוליטית

בישראל, שאין לבצע מדיניות שנויה במחלוקת בעת בחירות, ולדחות את פינוי עמונה והשוק בחברון עד לאחר הבחירות. בנוסף כתבו: "אין חולק, כי הפינוי בחברון ובמאחזים עלול להיות **אירוע מתמשך קשה וטראומטי**. מדובר במהלך שיגרור **אלפי או עשרות אלפי ישראלים** (נאזרחים, שוטרים וחיילים) למערבולת של עימותים אלימים ביותר, שאולי אף יסתיימו בנפגעים בנפש... לעומת זאת, השגת פסק זמן ודחיית הפינוי עד לאחר הבחירות עשויה, בחלק מן המקרים, לפתוח את הדרך להשגת הסדר ללא כל צורך בעימות, ובכל מקרה – תמיד ניתן יהיה לבצע את הפינוי במועד מאוחר יותר" (ר' נספח ב', ההדגשות במקור).

אולם הממשלה לא נעתרה לבקשה.

בשבועות שקדמו לפעולה בעמונה הציעו נציגי המתיישבים פתרונות רבים לבעיה, אולם רק יום לפני הפעולה בעמונה, ב-30 בינואר 2006, הצליחו נציגי המתיישבים להיפגש עם ממלא מקום ראש הממשלה, אהוד אולמרט. המתיישבים הציעו בפניו מספר חלופות לפינוי בתי הקבע בעמונה, כולן מבטיחות פעולה שקטה ולא אלימה:

- מתן אפשרות להשלים את רכישת הקרקעות בעמונה.
- דחיית הריסת הבתים עד לאחר הבחירות בסוף חודש מרץ 2006.
- העתקת תשעת הבתים מעמונה לעפרה, ללא צורך בהריסתם. אם פעולת ההעסקה לא תצלח – יהרסו המתיישבים בעצמם את הבתים. חלופה זו גובתה בחוות דעת של מהנדס בניין, שסבר כי יש אפשרות ריאלית להעתיק את הבתים בשלמותם (ר' נספח ג').

אולמרט דחה את החלופות הללו בטענה שהיועץ המשפטי לממשלה, מני מזוז, סובר כי הזמן אזל ולדעתו חובה לקיים את ההתחייבות לבג"צ ולהרוס את המבנים עד סוף חודש ינואר.

מתוך הבנה שהיועץ המשפטי לממשלה, מני מזוז, הוא דמות מפתח בסוגיית הרס בתי עמונה, ביקש הרב חנן פורת, מבכירי הנהגת המתיישבים, להיפגש עם מזוז. במשך מספר שבועות ניסה לתאם פגישה אך ללא הצלחה.

לכן בליל 31 בינואר 2006 יצא אליו פורת מיוזמתו ובחדר ההמתנה בלשכת היועץ כתב בקשה להיפגש עם מזוז לשיחה קצרה: "מתוך חרדה עמוקה

המתגבש (ר' נספחים ה'-ו'), אולם אולמרט סרב לאשר את ההצעה בטענה כי לדעת צה"ל הפתרון אינו ישים מבחינה טכנית.

בעקבות החלטתו של אולמרט פנו המתיישבים לבג"צ בבקשה להוציא צו ביניים נגד הריסת המבנים על מנת לאפשר את המשך המו"מ ולנסות בכל זאת לממש את ההסדר המוצע.

הצו הוצא בשעה 4.00 לפנות בוקר של יום רביעי, 1 בפברואר 2006. במקביל, הורתה הנהגת המתיישבים למפגינים בשטח שלא לנקוט בשום פעולה אלימה אלא להתנגד בצורה פסיבית: עמידה בשטח או ישיבה בבתים, שלובי זרועות (ר' נספח ז'). למרות זאת, צו הביניים בוטל לבסוף בשעה 9.00, וניתנה ההוראה לכוחות הפינוי להיכנס לבתים.

לעומת הנורא הצפוי מחר בעמונה... אני מבקש ממך בכל לשון של בקשה לקיים עמי פגישה קצרה, בה בכוונתי להציע בפניך, על דעת מועצת יש"ע, הצעה קונקרטית העשויה לפתור את סוגיית הריסת הבתים בעמונה **ללא כל עימותים** גם אם הדבר כרוך בווייתורים כואבים ביותר מצידנו. אי הידברות בנדון עלולה להביא לעימותים קשים, בהם לפי מיטב הכרתי עלולים הדברים לצאת מכלל שליטה ולחצות, חרף רצוננו, קוויס אדומים שאחריתם מי ישרונה" (ר' נספח ד', ההדגשה במקור). מזוז לבסוף נענה לבקשה והשניים נועדו למשך כשלוש שעות. במהלך הפגישה התחייבו נציגי המתיישבים להרוס את הבתים אם יתברר כי לא ניתן להעתיקם וכן התחייבו להחתים את תושבי עמונה על ההסכם

הזירה המבצעית

חלוקת אחריות בין צה"ל למשטרה

המשטרה, כאחראית על אכיפת החוק, באה במגע עם המפגינים. צה"ל, כריבון באיזור יהודה ושומרון, הוא זה שהגדיר את המשימה, העריך את מידת ההתנגדות הצפויה, בחר את דרכי הטיפול בה ואישר את תוכניות המשטרה לביצוע המשימה ואת אמצעי הכח שיש להפעיל. בסופו של הפינוי צה"ל, הוא זה שהיה אחראי להריסת המבנים בעמונה.

רוח המפקד

על מנת שיתפקדו היטב גם במצבי לחץ, הלוחמים זקוקים ל"רוח המפקד", שמגבשת מטרה וערכים לפעולה הצבאית. רוח המפקד בעמונה היתה כנגד המתיישבים. בנוסף, מהתבטאויות שונות של ראשי מערכת הבטחון עולה כי הפעולה בעמונה היתה בעיקרה הרתעתית.

כך, למשל, באישור התכניות כשבוע לפני הפעולה בעמונה, כתב הרמטכ"ל: "מדובר במהלך בעל חשיבות, שיעצב את מערכת היחסים בין המתיישבים באיו"ש למערכת השלטונית. אין להתעלם מהעובדה כי בראיית המתיישבים... מדובר במהלך שהאופן בו תיזכר ההתנגדות לו בתודעה הישראלית, ישפיע על עתיד ההתיישבות באיו"ש" (ר' עדותו בוועדת החקירה, 8.2.06 עמ' 6-7).

בדיון בטחוני מיוחד שכניס אהוד אולמרט לפני הפינוי בעמונה, אמר כי "עד כה גורמי הבטחון לא פעלו בעוצמה המתחייבת נגד המתנחלים וכי קיים חשש שהאלימות תזלוג גם אל תחומי הקו הירוק. לדברי המשתתפים בדיון, הוחלט לשנות את מדיניות הממשלה מול המתנחלים מ'נחישות ורגישות' ל'מאבק ללא פשרות'" (ר' נספח א'). בהתאם לכך ההוראות לכוחות הפינוי בשטח היו גם הן חד משמעיות: אלון הפיקוד אמר בתדריך בלכיש כי יש לעשות שימוש באלות ולא להבליג אפילו על דיבורים וקללות. גם סגן מפקד המחוז, מאיר בוקובזה נתן תדריך מפורש להכות באלות עד שבירת איברים.

התרעות מקדימות

תושבי עמונה ועפרה ומפגינים אחרים העידו כי קיבלו התרעות על העתיד להתרחש בעמונה: אשתו של חוקר משטרה התקשרה לחברתה, תושבת עמונה, והזמינה אותם לביתה לזמן הפעולה. היא הזהירה שכדאי להם להיות מחוץ לבית בזמן הפינוי בגלל אלימות שצפויה להיות שם; שני גורמים צבאיים התריעו בפני גורם בטחוני בהתיישבות שימנע הגעת אנשים לעמונה כי "הולכים לכסח שם את כולם"; שוטר יס"מ סיפר לחברו שקיבלו הנחיות לא לרחם על

האנשים; שוטר יס"מ שהגיע לעמונה פגש חבר מהצבא ואמר לו "לא כדאי לך להיות פה. קיבלנו פקודות לשבור ידיים ורגליים" ועוד. מעדויות אלו עולה כי ההנחיות היו להכות בכל מקרה. הכוחות המפנים היו מוכנים לפעול מיד באלימות קשה, ללא כל קשר למידת ההתנגדות של המפגינים.

עיתוי הפעולה

הכוח אמור היה להיכנס לעמונה בשעה 6.00 בבוקר, וכך גם תודרכו העיתונאים. בפועל, הכוח פרץ בשעה 3.00 בבוקר וקל להבין מה עלולות היו להיות התוצאות של פעולה בחסות החשכה, לולא התערבות בג"צ ומתן צו הביניים להשהיית הפעולה.

סדר הכוחות (סד"כ) בשטח

"ריכוז סד"כ ואופן הפעלתו - יוכנו כוחות שיופעלו בהתאם לרמת "הפרת הסדר" שנקבעה בהערכת המצב, בהתאם למאפייני ההפגנה ולמידת הסיכון הצפוי לבטחון הציבור, לשוטרים ולסדר הציבורי..." (מתוך נוהל הפרות סדר בהפגנות ע' 4). צה"ל והמשטרה נערכו מלכתחילה לאירוע אליס בעמונה. המשטרה סיווגה מראש את האירוע הצפוי בעמונה כאירוע מסוג ד', הקשה ביותר: הפרות סדר קשות תוך שימוש בנשק קר (נאבנים, סכינים, דוקרנים, פגיונות, רימוני הלם וכד'), אך ויתרה על השימוש בחלק מהאמצעים המתאימים לסוג אירוע כזה: גז מדמיע ורימוני הלם, כך שהכלים העיקריים שנעשו בהם שימוש היו קסדות, מגנים, ואלות.

"פינוי אנשים: ככלל, פינוי אנשים ייעשה ביחס של 4:1. פינוי על ידי ארבעה שוטרים מצמצם למינימום את הנזק לנשוא הפעולה ומבטיח פינוי יעיל ללא שימוש בכוח מיותר, תוך אחיזה נכונה של נשוא הפעולה. מפתח של 4:1 משמש גם לתכנון הסד"כ המבצעי" (מתוך נוהל פינוי מאחזים ע' 17).

כ-1,600 שוטרים, ביחידות שאומנו לטיפול באירועים אלימים, עברו הכשרה והכנה מנטלית באופן ספציפי לקראת הפעולה. כ-1,200 שוטרים נוספים, היוו כח עתודה. כוח העתודה נותר בבסיס בבעל חצור ובסופו של דבר הם לא השתתפו

במשימה.

ההחלטה להפעיל 1,600 שוטרים, כמחצית ממספר המתנגדים הצפוי, ולא להשתמש בעתודה שבעל חצור, אינה תואמת לסד"כ הנדרש על פי הנהלים. הנוהל הוא לפעול בסד"כ של 4:1 לטובת הכוח המפנה. בפועל היחס היה הפוך: שוטר אחד על כל 5 מפגינים, כך שמלכתחילה למשטרה לא היה כח אדם מספיק על מנת לפנות את המפגינים בצורה לא אלימה.

ניתוק מערכת הכריזה

"בכל אירוע יש לדאוג לזמינות אמצעי כריזה רבי עוצמה, כולל ממסוק, על מנת להעביר מסרים על התפזרות וכן לאינפורמציה ולשליטה בקהל" (מתוך נוהל הפרות סדר בהפגנות, ע' 5).

כבר כעשרים דקות מתחילת הפעולה נותק זרם החשמל על ידי חיתוך הכבל הראשי של כל הישוב. כתוצאה מכך מערכת הכריזה הושבתה. גם אספקת המים הופסקה, לא רק לתשעת הבתים אלא לכל ארבעים המשפחות בעמונה, שחלקן שהו בבתיהן עם ילדיהן. בהמשך, גם מערכת הכריזה של משרד הבטחון נותקה, כך שלא נותר בשטח אמצעי כריזה רב עוצמה, כפי שדורש הנוהל, וכוחות השיטור הסתפקו בשימוש במגפונים, שעוצמתם כמעט ולא מורגשת לנוכח כמות המפגינים העצומה (ר' עדותו של יעקב ססלר, ועדת החקירה, 7.3.06 ע' 22).

הביצוע

"המשטרה נדרשת במסגרת מילוי תפקידה עפ"י החוק, לשמור על הסדר הציבורי, בטחון הנפש והרכוש, תוך הקפדה על קיום זכויות היסוד של הפרט" (מתוך נוהל הפרות סדר בהפגנות, ע' 1). ציר ההגעה של כוחות המשטרה העיקריים לא היה בדרכים עוקפות המובילות הישר לבתים המיועדים להריסה אלא נבחר ציר תנועה המוביל ישירות לעבר המפגינים, כך שההתנגשות עמם היתה מתוכננת מראש ובלתי נמנעת.

ההגעה לרחוב

הכוח נע כדבוקה אחת צפופה. בראש - נושאי המגינים וכוח תומך בהם, אחריהם מפעילי האלות ובצדדים - נושאי כלי הסיוע ולמשל, רימוני גז והפרשים. הכוח הגיע לקבוצת המפגינים שישבו על כביש הגישה לבתי עמונה ואז נושאי

המגינים פתחו את השורות ואפשרו לנושאי האלות להתקדם. באותו רגע, ללא כל אזהרה, נושאי האלות היכו את המפגינים, שישבו על הכביש ולא הפעילו שום התנגדות פיזית (ר' עדות 1). השוטרים לא הורו למפגינים לעזוב את השטח ולא הכריזו על השטח כשטח צבאי סגור. לאחר מכן המשיך הכוח לנוע על ראשי האנשים המוכים.

■ לאחר ההגעה לרחוב

השוטרים פעלו כחוליות בודדות, היכו אנשים ללא אבחנה וללא סיבה, כגון מרדפים אחרי נערים עד לואדי מצפון לבתים. צוותי היס"מ שאמורים היו לפנות את המפגינים שעמדו מסביב לבתים לא הכריזו על האיזור כשטח צבאי סגור ולא ניסו לפנות את המגינים ללא אלימות. הם מיד החלו בהכאת המפגינים באלות בכל חלקי גופם. הפרשים דהרו ברחוב הפתוח ורמסו אנשים שעברו ברחוב לתומם (ר' עדות 2).

■ הפעולה בבתים ועל הגגות

"בכל מקרה של התבצרות וחשש לפגיעה מכוונת של אזרחים באנשי כוחות הבטחון או בעצמם יש לערב צוות מו"מ" (מתוך נוהל פינוי מאחזים, ע' 54). בבתים שהו מפגינים שביקשו למחות ללא אלימות, אולם לבתים פרצו צוותי יס"מ בלבד.

הכוחות נכנסו לבתים ומיד החלו בהכאת המפגינים, שישבו על רצפת הבתים ולא התנגדו כלל. גם כאן, לא הוכרז המקום כשטח צבאי סגור, ולא נעשה ניסיון להוציא את המפגינים מהבתים ללא אלימות. לאחר הכאת המפגינים באלות, שוטרי היס"מ יצרו "מסדרון" ובו שתי שורות של שוטרים חמושים באלות. כשביקשו המפגינים לצאת מרצונם מהבית - היכו אותם השוטרים, למרות שהמפגינים כבר היו פצועים ומדממים (ר' עדות 3).

ישנם מפגינים שנזרקו מחלונות הבית עם הראשים כלפי מטה (ר' עדות 4). מכל בית יצאו כעשרים פצועי ראש, מדממים, עם שברים בידיים, ברגליים ובצלעות.

■ התנהגות השוטרים - כללי

■ אלימות מילולית

"יש להימנע מלענות או להתווכח עם המפונים, לשמור על טון שיחה רגוע ולא לעשות שימוש במילים פוגעות" (מתוך נוהל פינוי מאחזים, ע' 21).

המפגינים הוכו תוך השמעת קללות וביטויי אלימות

(אנחנו נקרע אתכם, מי שנמצא כאן - לא יצא חי), ביטויים גזעניים (יהודים מגעילים, יהודה מסריחה) ולבנות - ביטויים מיניים (תפתחי את הרגליים). ישנן בנות שהותקפו פיזית על רקע מיני (ר' להלן: הטרדה מינית).

■ הכאת פצועים

כשהגיעו השופלים, זרקו שוטרי היס"מ את המפגינים לתוך הכף, בלי אבחנה. גם בתוך הכף המשיכו השוטרים להכות את הפצועים (ר' עדות 5). מפגינים ביקשו מיוזמתם לצאת מהבית בו שהו, ולמרות זאת הוכו נמרצות. גם כשהגיעו לרחוב שלפני הבית הוכו שם על ידי שוטרים שהמתינו להם (ר' עדויות 5-3).

■ שימוש בנשק חם

"חל איסור על שימוש בנשק חם, לרבות איסור שימוש בקליעי פלסטיק או גומי. העליה לפינוי מתבצעת ללא נשקים. אבטחת הכוחות היא באחריות צה"ל" (מתוך נוהל פינוי מאחזים, ע' 17).

במהלך הפינוי הסתובבו שוטרים עם כלי נשק ומחסניות בהכנס, בניגוד לתקנות (ר' עדות 8 ועדותו של דוד וינר, ועדת החקירה 7.3.06, עמ' 30-31).

היו שוטרים שזרקו אבנים כלפי המפגינים (ר' עדויות 6-8 ועדויות מועדת החקירה 7.3.06, ע' 12 - ענת רוט וע' 22 - יעקב ססלר).

■ הופעה והזדהות

"יש לפעול על פי פקודות המשטרה בעניין ענידת תג זיהוי. סעיף 5 לפקודות המשטרה קובע כי "שוטר שהוא לבוש מדים יענוד תג זיהוי גלוי לעין הנושא את שמו ושם משפחתו". כמו כן חלה חובה על כל שוטר להזדהות בפני כל אדם ולהציג תעודת מינוי על פי דרישה ולמסור את פרטי זהותו ומספרו האישי... על פי הנחיית ממו"ז ש"י יש להצטייד גם בתג כתף ולוודא בתדריכים כי לכל הכוחות יש תגי שם כאמור" (מתוך נוהל פינוי מאחזים ע' 18).

בעמונה שוטרים הופיעו ללא תג זיהוי, תג זיהוי מקופל או שסרבו לתת פרטים (ר' עדות 8 ועדותו של יצחק בר-טוב ועדת החקירה 7.3.06, ע' 17). שוטרים שהתבקשו להזדהות היכו את המבקשים, ניסו לשבור מצלמות ובחלק מהמקרים אף הצליחו (עדות 7).

■ פינוי נשים וילדים

“רצוי כי הפינוי יבוצע ע”י שוטרות או חיילות. יש לבצע את הפינוי תוך התחשבות בצנעת הפרט ובמקרה של פינוי אמהות וילדים יש לפעול תוך הפגנת רגישות מירבית עקב גילם הצעיר של הילדים”

(מתוך נוהל פינוי מאחזים, ע' 17).

מפכ"ל המשטרה בעדותו בוועדת החקירה לאירועי עמונה אמר כי היו בעמונה 200 שוטרות. אין בכך די שוטרות לפינוי הבנות, למרות שהתקנות מחייבות לעשות השתדלות כזו.

שימוש לא סביר בכוח

“שימוש בכוח: ככלל, במהלך פיזור התקהלות, אם יהא צורך בכך, יפעילו הכוחות (בין משטרה ובין צה"ל) כוח סביר, קרי כוח העומד ביחס מתאים לדרגת הקושי שבפינוי ולהתנגדות לו” (מתוך נוהל פינוי מאחזים, ע' 18).

מהעדויות ומהצילומים עולה תמונה קשה של שימוש בכוח רב, שאינו עומד ביחס ישר למידת ההתנגדות של המפגינים.

כוונת המפגינים

מפגינים רבים העידו כי הגיעו לעמונה כדי למחות על ההחלטה להרוס בתי יהודים בארץ ישראל (ועדותו של יעקב ססלר, ועדת החקירה 7.3.06, ע' 24-28). הם לא התכוונו להכות את השוטרים אלא להתנגד בצורה פאסיבית ולאפשר לשוטרים לגרור אותם מהבתים בדומה להתנגדות לפינוי של גוש קטיף. זו גם היתה ההנחיה שיצאה מטעם מנהיגי המתיישבים, וששודרה במערכת הכריזה עד שזו נותקה על ידי כוחות הפינוי (ר' נספח ז'). גם חברי הכנסת ואישי הציבור שהתכוונו להרגיע את הרוחות ולפשר בין הצדדים חשבו שהדבר ייעשה כפי שהיה בגוש קטיף (ר' פרק הפגיעה בח"כים).

אלימות השוטרים

כוחות הפינוי, לעומת זאת, הפגינו כבר בתחילת הפעולה כוח רב. השוטרים השתמשו באלות, בסוסים ובזרנוקי מים כדי לפזר את המפגינים. הכוח הבלתי סביר הופעל בעיקר באמצעות האלות והסוסים:

■ אלות

“שימוש באלות ייעשה רק לאחר שהכוח המשטרתי לא הצליח להחזיר את הסדר על כנו בלא שימוש באמצעים. השימוש באלות יעשה לצורך הדיפת

המתפרעים וכניסה לתוך קהל המתפרעים לביצוע מעצרים... השימוש באלות לצורך הדיפת מתפרעים ו/או ביצוע מעצרים יתבצע רק לאחר הכרזה על כך ע”י מפקד האירוע” (מתוך נוהל הפרות סדר בהפגנות, ע' 12).

השוטרים החלו להכות את המפגינים ללא התראה מוקדמת. הם לא ניסו לבצע מעצרים אחרי שהכניעו את המפגינים, אלא היכו כמה מכות נמרצות, בדרך כלל בראש, ולאחר מכן עברו למפגין הבא. המכות באלות היו לשם הכאה והשפלה בלבד ולא לשם ביצוע מעצרים, כפי שמתחייב מהנוהל. על פי העדויות השוטרים פרצו לעבר המפגינים, הן ברחוב והן בבתים ובגגות, באלות שלופות והחלו מיד להכות. היו שוטרים ברחוב שהיכו עוברים ושבים ללא הבחנה, מבלי שהמפגינים עשו דבר.

היו שוטרים שהיכו מפגינים באלות הפוכות, כך שקת האלה פגעה בראשם של המפגינים וגרמה לפציעות חמורות פי כמה. דרך זו ננקטה הן מסביב לבתים, הן בתוך הבתים והן על הגגות. השוטרים היכו את המפגינים באלות ופגעו בכל חלקי גופם.

ישנן פגיעות ראש רבות וכמו כן פגיעות גפיים.

■ סוסים

“השימוש בסוסים יעשה לצורך פיזור המתפרעים או מניעת התקדמותם באמצעות גופו של הסוס... השימוש באמצעי זה יעשה תוך נקיטת אמצעי זהירות למניעת חבלות ככל האפשר...” (מתוך נוהל הפרות סדר בהפגנות, ע' 12).

הסוסים התקדמו לעבר המפגינים שישבו על הדרך ודהרו מעליהם. כמו כן, מפגינים שעמדו ושילבו ידיים ספגו מכות שוט ונפגעו מדהירת הסוסים עליהם.

היו פרשים שדהרו באמצע הרחוב, לעבר אנשים

שעמדו וצפו במתרחש ופגעו בהם. היו שני מקרים לפחות בהם הפרש דהר על אנשים, ואלו נרמסו תחת פרסות הסוסים (ר' עדות 1, עדות 2 ועדות 13).

הפצועים

יותר מ- 300 מפגינים פונו לבתי החולים: הדסה הר הצופים, הדסה עין כרם, ביקור חולים ושערי צדק.

60 מפגינים נוספים טופלו במרפאה בעפרה. פצועים אחרים הגיעו בכוחות עצמם לבתי החולים והיו כאלה שהגיעו לבתי החולים גם יומיים לאחר האירועים בעמונה, כך שמספרם של הפצועים מקרב המפגינים הוא גדול פי כמה. מקרב השוטרים נפצעו כ- 60 אנשים.

הפגנת הכוח של השוטרים לא התאימה למידת ההתנגדות של המפגינים. אותם אנשים שעמדו ברחוב או ישבו על רצפות הבתים לא קידמו את פני השוטרים באבנים ובכלי נשק קרים אחרים. הם עמדו שם כדי למחות באופן פסיבי על הרס הבתים ועל פינוי היישוב. לא נאמר להם לצאת, כפי שדורש החוק, לא התריעו על שימוש באמצעים לפיזור ההפגנות, כפי שדורשים הנהלים, ומכיון שמראש סדר הכוחות של המשטרה היה קטן מזה של המפגינים - התוצאה היתה בהכרח אלימות קשה וברוטלית של השוטרים.

המערך הרפואי

המועצה האזורית מטה בנימין.

- צירי הפינוי לא הוגדרו ולא נשארו פתוחים.
- כמו כן לא הובאו מספיק רכבים לפינוי הפצועים הרבים לבתי החולים ולמרפאות.
- שוטרי היס"מ בבתים ובגגות לא התחשבו במצבם הרפואי של המפגינים והיכו פצועים על פצעייהם. הם עיכבו את הפראמדיקים והחובשים מלתת עזרה רפואית למפגינים הפצועים ואף היכו חובשים במהלך עבודתם. גם חובשים ונהגים צבאיים סרבו לתת סיוע רפואי לפצועים בשטח (ר' עדות 9 ועדותו של יצחק בר - טוב, ועדת החקירה 7.3.06 עמ' 17-19).

כשלים רבים עולים מבדיקת ההיערכות של כוחות ההצלה בעמונה. לנוכח הנפגעים הרבים ברור כי לא היתה היערכות בקנה מידה מתאים לאירוע כזה: ■ האירוע לא הוכרז על ידי הצבא או המשטרה כאירוע רב נפגעים (אר"ן).

- לא נבנה מערך רפואי שיאפשר קליטת מספר רב של נפגעים, למרות שניתנו הנחיות שברור כי תוצאותיהן יהיו פצועים רבים (ר' עדותו של יצחק בר-טוב, ועדת החקירה, 7.3.06 ע' 17).
- מגן-דוד-אדום סרב לעזור בפינוי הפצועים, לכן המערך הרפואי הסתמך על כוחות אזרחיים ומקומיים ושלווה נגררי אר"ן שנפתחו על ידי

חברי הכנסת ואישי הציבור שהיו במקום ניסו להגיע להידברות עם המפקדים, אך לא נמצאו כאלה, ומי שכן נמצא – לא הסכים להצעות הפשרה.

■ **ח"כ אריה אלדד** הגיע לעמונה לפנות בוקר ביום רביעי, 1 בפברואר 2006. למרות צו הביניים שהוציא בג"צ, החלו באותה שעה כוחות משטרה, מצוידים בשריון, קסדות ואלות, לעלות לכיוון הקרוואנים של עמונה. אלדד התמקם בין כוחות המשטרה לבין המתנגדים, שביניהם כבר החל עימות אלים. אלדד מצא את סגן מפקד מחוז ש"י במשטרה, תנ"צ מאיר בוקובזה. אלדד מסר לבוקובזה כי הכוח בפיקודו מפר צו בית המשפט העליון ושעליו להסיג את כוחותיו אחורה. לפי אלדד – בוקובזה נראה "לחוץ מאוד" והשיב (למרות תעודת ח"כ שאלדד הציג), "איני יודע מי אתה, איני מכיר שום צו, אנו מתקדמים". המתנגדים הזעיקו אדם ממזכירות עמונה להביא פקס של הצו. אותו אדם חטף מכות מהמשטרה. בסוף, הצליח אלדד להביא להפרדה בין המשטרה לבין המתנגדים. קצין אגף המודיעין של אוגדת יו"ש הגיע ומסר לבוקובזה כי אכן קיים צו בית משפט. בוקובזה סירב לקבל את הדברים מהקצין ואמר שאינו מאמין כל עוד אינו רואה את הצו. במו עיניו. הוא המשיך להזרים כוחות. לבסוף הוצג הצו בפני תנ"צ בוקובזה. בוקובזה הגיב: "אני לוקח את השוטרים אחורה. אם תעוף אבן אחת אני מכסח לכולם את הצורה".

■ **ח"כ אפי איתם** הגיע לעמונה ביום רביעי בבוקר. מטרתו היתה לשחרר בעמונה את דפוס ההידברות שהיה בגוש קטיף. כשהגיע לעמונה הכוחות היו בהפוגה וכולם המתינו להכרעת הבג"צ. איתם עבר לאורך שורת הבתים ודיבר עם הנוער על ההכרח להתנגד ללא על אלימות. עם תחילת האירוע התמקם איתם בין היס"מ לבין מפגינים שניסו למנוע את הגישה לעבר הבתים.

"אין ספק שהמבצע בשטח התנהל באופן שונה מאוד... מגוש קטיף, ואפילו מחומש ושא-נור. היתה תחושה שהשוטרים הגיעו בהנחיית אפס סובלנות. הכוחות קיבלו הנחיות להפחיד ולהכות". איתם לא זיהה גורם בדרגה בכירה שניתן היה

"לאזור הפינוי עשויים להגיע חברי כנסת/שרים. חוק חסינות ח"כ זכויותיהם וחובותיהם התשי"א – 1951 סעיף 9 מקנה לחברי הכנסת חופש תנועה וחסינות המחייב תשומת לב מיוחדת" (מתוך נוהל פינוי מאחזים, ע' 43).

הפגיעה בח"כים

בעמונה נכחו חברי כנסת על מנת לפשר ולמתן את הרוחות הסוערות, אך גם הם קיבלו מכות מהשוטרים, למרות שהזדהו כחברי כנסת: ■ **ח"כ אריה אלדד וח"כ בני אלון:** בשעה 09.30, עם ביטול צו הביניים, חברי הכנסת התמקמו בין המתנגדים לבין כוחות המשטרה. כוחות היס"מ כיתרו אותם והפרידו אותם מהמתנגדים האחרים. השוטרים דחפו את שני הח"כים לכיוון השופל, תוך כדי שהם מכים אותם. כשהובל לשופל, איש יס"מ תפס את ידו של ח"כ אלדד, עיקם אותה ונקע את האגודל. אלדד התעלף ופונה לטיפול רפואי.

■ **ח"כ אפי איתם:** קרוב לתחילת האירוע, תוך כדי נסיונות להידברות ופיוס, חטף פרסת סוס במצחו ופונה לבית חולים. השתתפותו באירוע הסתיימה.

נסיונות ההידברות במהלך הפעולה

"הידברות ומו"מ מתמשך יש ליצור מצב בו יפתח ערוץ תקשורת שיתקיים בו דו שיח ראשוני בין הכוח למנהיגי ההמון. ערוץ זה יהפוך מאוחר יותר לערוץ משא ומתן בו כל צד יעלה את דרישותיו לאורך כל האירוע, על מנת להביא לשליטה ולהסכמה הדדית. כמו כן יאפשר ערוץ זה הזהרת המשתתפים והבהרה של כוונת הכוח המשטרתית" (מתוך נוהל הפרות סדר בהפגנות, ע' 8).

להידבר עמו ולשכנעו לעצור את הפעולה.

■ **ח"כ ניסן סלומיאנסקי** הגיע לעמונה ביום שלישי, 31 בינואר 2006. מטרתו היתה להגיע להידברות ולמתן את עוצמת האירוע. הוא ניסה למתן את אלימות השוטרים ועבר ביניהם, כשהוא מזדהה בתעודת ח"כ. הוא דרש משוטרים שהיכו בנות להזדהות בפניו, אך השוטרים סירבו. הכוחות שפעלו בשטח לא היו "מחוץ לשליטה" אלא הגיבו מיד, כגון הפרשים, להוראות ושריקות של מפקדיהם. לדברי סלומיאנסקי, מפקד אוגדת אייר"ש היה המפקד היחידי בשטח שניסה להרגיע את הרוחות. לעומת זאת מפקד מחוז ש"י במשטרה, ניצב ישראל יצחק, ניצב על גבעה הנשקפת על עמונה, ראה את המתרחש ולא התערב.

■ **פנחס ולרשטיין**, ראש מועצת מטה בנימין, אמר

ששם לב כי אין מפקד בשטח וכי "היה ברור בקריצות וסימונים [של היס"מ] שלא לדבר עם אף אחד".

■ **גם זאב חבר (זמביש)** שהגיע לעמונה, ניסה להציע פשרה שנדחתה על הסף.

הוא הציע למפקד האוגדה דפוס פעולה המוכר מאירועים קודמים: להפסיק ולהסיג אחורה את כוחות המשטרה, לוותר על מתקפה משני הכיוונים, ולהמתין עד שיתייצבו מספר רב של מפקדים בכירים כדי לפקח מקרוב על פעולת המשטרה. לפי הצעה זאת היה נדרש יותר זמן לסיים את הפעולה, אך היא היתה מסתיימת ללא אלימות נוספת. מפקד האוגדה סירב להצעתו, דווקא בגלל גורם הזמן:

היה עליו לסיים את ההריסה עד חשיכה.

הטרדה מינית

"הטרדה מינית היא כל אחד ממעשים אלה... הצעות חוזרות בעלות אופי מיני, המופנות לאדם אשר הראה למטריד כי אינו מעוניין בהצעות האמורות; התייחסויות חוזרות המופנות לאדם, המתמקדות במיניותו, כאשר אותו אדם הראה למטריד כי אינו מעוניין בהתייחסויות האמורות; התייחסות מבהה או משפילה המופנית לאדם ביחס למינו או למיניותו, לרבות נטייתו המינית..." (מתוך החוק למניעת הטרדה מינית התשנ"ח - 1988 סעיף 3 (א) ס"ק 4-3).

נערה בת 15: "... אותי אישית דחפו ונגעו בי יותר מידי! בהתחלה תפסו אותי בכוח בשתי הצלעות ואז נגעו לי גם בחזה, ואז הם קרבו אותי לחלון וזרקו אותי מהחלון...
עד היום יש לי סיוטים. אני בקושי נרדמת בלילות ועד שאני נרדמת אני רואה את היס"מניק...
רודף אחרי. אני לא מפסיקה לחשוב על כל מה שראיתי ועברתי שם" (ר' גם עדויות 5-6, 10-11).

בעמונה היו הטרדות מיניות. בנות רבות מעידות כי נאמרו להן משפטים בעלי אופי מיני מובהק, בנות היו עדות להפשטה של חברותיהן, בנים הוכו

באשכיהם, ידוע גם על שני מקרים של תקיפה מינית חמורה של בנות בידי שוטרים. לא היתה כל הצדקה למעשים אלו, הם לא נועדו לפזר את ההפגנה ולא נועדו לביצוע מעצרים. לא היה בכך אלא ביזוי והשפלה.

נגה הכהן, עובדת סוציאלית במועצה האיזורית מטה בנימין, פנתה לקו החם לנפגעות תקיפה מינית, שם נקבע באופן מקצועי כי אכן מדובר בפגיעות מיניות, וההגדרה כוללת גם את האמירות שהופנו כלפי המפגינות.

נגה הכהן מציינת כי מדובר בעשרות מקרים של פגיעות מיניות בו זמניות, ולכן לא מדובר בבעיה ספציפית של שוטר מסויים, אלא יש כאן התנהגות שמשותפת למספר גדול של שוטרים (ר' נספח ח').

נפגעות תקיפה מינית אינן ממהרות לספר על הפגיעה, לא כל שכן להתלונן על התוקף. התקיפה מעוררת אצלן תחושות קשות של פגיעה, בושה ואשמה והבנות שהותקפו מינית בעמונה עדיין מתמודדות עם הטראומה הקשה שעברה עליהן ומנסות לשקם את עצמן.

השבר הנפשי

בני הנוער שהפגינו בעמונה ספגו מכות לא רק בגוף כי אם גם בנפש. המראות הקשים שהמפגינים היו עדים להם הותירו צלקות עמוקות והביאו לשבר נפשי גדול (ר' עדויות 14-16).

הפורום החברתי ביש"ע (ר' נספח ט') ומרכז מהו"ת (מרכז הערכות להתמודדות בחירום, ר' נספח י') ערכו מאז פינוי עמונה סדנאות טיפוליות ובהן העלו בני הנוער קשיים ומצוקות שהתעוררו בהם מאז החוויות הקשות שעברו עליהם בעמונה. מרכז מהו"ת הפעיל עוד ביום אירועי עמונה מרכז קליטה נפשי לנוער. יונה גודמן, עמית בכיר במרכז מהו"ת מספר: "במשך כשעתיים עברו לידי כאלף בני נוער, חלקם הגדול פצועים קל... הם היו בהלם נפשי של ממש. פרצוף חתום, מבט ריק בעיניים, ללא בכי או דיבור כלל. נסיונות לדבר איתם, לשאול מה קרה וכדומה נתקלו ברוב המקרים במבט בוהה וחוסר תגובה של ממש. ניכר היה שהם נמצאים בטראומה, שנובעת מחוסר יכולת נפשית להכיל את מראות האלימות הקשה להם נחשפו". ביומיים שלאחר אירועי עמונה הגיעו פניות טלפוניות רבות של הורים מודאגים שדיווחו על תופעות פוסט-טראומטיות, כגון:

- לילות ללא שינה, סיוטים והתעוררות מידי לילה בבעתה ובבכי.
- חלק מהנוער מדווח על הצפה רגשית והם מרבים לבכות ללא כל סיבה.
- אחרים מדווחים על קהות ואטימות רגשית - הם לא בוכים כלל ואין דבר שמרגש או מפחיד אותם.
- יש עליה בהתנהגות האגרסיבית בינם לבין עצמם וכלפי סביבתם.

- ניכר חוסר שקט וסערה בשיח הפנימי של הנוער. יש להם תחושה של כאב נפשי עז שאינו מרפה.
- במסגרות הלימוד השונות התרבו תופעות של קשיי קשב וריכוז שלא על בסיס נוירולוגי.
- קיימת תופעה של העדרויות מבית הספר.
- ישנם שמדברים על ערעור האמון שלהם בסמכות המבוגרים.

השבר הערכי

התרשמות המטפלים היתה שהנוער מודע לערכים שבשמש הוא פועל ומבין היטב את ההשלכות המעשיות שלהם. במציאות הקיימת היום, הנוער חש חוסר יציבות ואי וודאות לגבי עתידו הפרטי, המשפחתי והקבוצתי ולכן מרבית האנרגיות של בני הנוער מופנות לטובת המאבק על זהותה של המדינה ועל שימור הבית הלאומי והפרטי.

בעמונה, מדובר היה במאות בני נוער לא אלימים, שבאו למקום כהפגנה, תוך כוונה לשבת על הרצפה במחאה על הריסת הבתים. האלימות החד - כיוונית מצד המשטרה יצרו תחושות של עלבון ובעיקר ייאוש, תחושה של חיים במדינה מושחתת, בה כוחות הבטחון אינם אלא חבורה אלימה של בריונים. הפגיעה הפיזית נתפסה בעיניהם כנסיון לא דמוקרטי לשבור את רוחו ואת תפיסתו הלאומית וכתוצאה מכך נוצר חוסר אמון בסיסי במוסדות המדינה.

"הם עלו להר כאזרחים נאמנים למדינה, תוך רצון להפגין את מחאתם על מה שנתפס בידם כעוול. חלק גדול מהם "פתחו את הראש" בעמונה, וירדו מההר כעבור כמה שעות עם יחס אחר לגמרי למערכות השלטון ולמקום הצדק בפועלם" (ר' נספח י').

לקראת פינוי יישובים עתידי.

אין מנוס מהמסקנה כי הדרג הפיקודי בצה"ל ובמשטרה, וכן הדרג המדיני, לא היו ערוכים, וכנראה גם לא היו מעוניינים להיערך, לקראת טיפול בציבור מתנגדים גדול ובלתי-אלים. בעמונה היתה הפרה בוטה של נהלי המשטרה בכל הנוגע ליחס כוחות הפינוי מול המפגינים, לנכונות לקיים ערוצי תקשורת פתוחים בין הצדדים, לשימוש מבוקר בכוח, לשמירה על זכויותיהם של חברי הכנסת ולשמירה על כבודם של המפגינים והמפגינות.

אין ספק כי פינוי עמונה ייזכר כאחד האירועים הקשים של ההתיישבות בארץ שבו נעשתה פגיעה קשה בזכויות בסיסיות של אזרחים במדינה דמוקרטית. ראוי שפינוי עמונה ייזכר ככזה גם בעיני החברה הישראלית כולה.

"משימת פינוי המאחזים... מחייבת אותנו לנהוג באיפוק, להפעיל שיקול דעת, לרסן את השימוש בכוח ולפעול על פי החוק תוך שמירה על כבוד האדם (מתוך החלטת ועדת חוקה חוק ומשפט)"
(מתוך נוהל פינוי מאחזים, ע' 20).

נוהל זה לא קויים בעמונה. לא היה איפוק, לא הופעל שיקול דעת, השימוש בכוח היה לא סביר, החוק והנהלים לא נשמרו והיתה פגיעה קשה בזכות היסוד של כבוד האדם ובזכויות אחרות כמו חופש הביטוי וחופש ההפגנה.

הצעת הפרשה שהעלתה הנהגת המתיישבים להעתיק את הבתים היתה מבוססת על הערכת מומחה וגובתה בהבטחה להרוס את הבתים אם דרך זו לא תצלח. לא היתה כל סיבה לדחות את נסיון הפרשה הזה אלא אם היתה החלטה מכוונת להפוך את פינוי עמונה לאירוע הרתעתי וטראומטי

רשימת נספחים

נספח ו' – הבטחת המתיישבים להביא את ההסכם לאישור תושבי עמונה.
נספח ז' – החלטת הנהגת המתיישבים לנקוט במחאה לא אלימה כנגד הרס הבתים.
נספח ח' – הטרדה מינית בעמונה / נגה הכהן, עו"ס.
נספח ט' – דו"ח ביניים על מצבם של בני הנוער שלאחר עמונה / הפורום החברתי ביש"ע.
נספח י' – השפעות חינוכיות וערכיות של אירועי עמונה / מרכז מהו"ת.

נספח א' – "אפס סובלנות למתפרעים יהודים" / חדשות nrg, 24 בינואר 2006.
נספח ב' – פניית חמשת ראשי הסיעות בכנסת לממלא מקום ראש הממשלה.
נספח ג' – חוות דעת על העתקת המבנים ביישוב עמונה.
נספח ד' – בקשתו של הרב חנוך פורת להיפגש עם היועץ המשפטי לממשלה, מני מזוז.
נספח ה' – הצעת הפרשה של הנהגת המתיישבים.

"אפס סובלנות למתפרעים יהודים"

בסיור בפני חיילים שישתתפו מאז עמונה והשוק הסיטואני בחברון הורה להם שר הביטחון, שאול מופז שלא להשלים עם אלימות מצד המפגנים.

הרמטכ"ל, דן חלוץ: בחברון לא מדברים באותה שפה

מתחיל רשל מים בחברון (ארכיון AP)

18:20 24/01/08
חדשות מופז נטו

"יש לפעול באפס סובלנות אל מול מתפרעים ורעולי פנים יהודים", אמר היום שר הביטחון, שאול מופז, לחיילים בחטיבת יהודה, שאמורים לקחת חלק בפניי מאז עמונה והשוק הסיטואני בחברון. "אין לאיש זכות להרים עליכם יד, ציין מופז.

בביקור השתתף גם הרמטכ"ל, רא"ל דן חלוץ, שציין: "אתם נמצאים במקום שמדברים בו עברית, אולם בחברון לא מדברים באותה השפה".

הרמטכ"ל: מאז עמונה יפונה בשבוע הבא

מוקדם יותר היום אמר הרמטכ"ל בישיבת ועדת החוץ והביטחון של הכנסת, כי המאזח עמונה יפונה כבר בשבוע הבא. מדברי הרמטכ"ל עולה עוד כי במעגל הראשון של פניי תשעת מבני המאזח הלא חוקי יקחו חלק כ-1,500 שוטרים, ובמעגלים המרוחקים יותר ישתתפו אלפי חיילים. יחד עם זאת, עדיין לא ברור מתי יפונה השוק הסיטואני בחברון.

חברי ועדה מסייעת הימין הביעו זעם נוכח הפניי הצפוי, ושאלו בניגוד האם הצבת חיילים במעגל השני והשלישי "תגרום להם לעמוד בירושלים או בפתח תקווה?". ממועצת יש"ע נמסר, כי ההחלטה לפנות את המאזח היא פוליטית: "אהוד אולמרט רוצה לראות מתנחלים מוכים ומגורשים מבתיהם", אמרה דוברת מועצת יש"ע, אמילי אמרוסי, "זאנחנו לא ניתן לו לעשות זאת".

בכוונת תושבי המאזח להגיש כבר ביום ד' עתירה לבג"צ נגד הפניי. בד בבד, מועצת יש"ע הקימה בעמונה מרכז לוגיסטי וקראה לציבור תומכיה להגיע למקום בהמוניהם, גם אם הדבר מצריך מעבר דרך כפרים פלשתינים.

במקום "נחישות ורגישות" - "מאבק ללא פשרות"

ציין, כי ממלא מקום ראש הממשלה, אהוד אולמרט, הורה לאחרונה למערכת הביטחון להחרף את התגובות נגד אלימות שיפגים מתנחלים ביהודה ושומרון. בדיון בטחוני מיוחד שכנס בשבוע שעבר בעקבות האלימות שהפגינו מתנחלים בחברון, אמר אולמרט כי עד כה גורמי הביטחון לא פעלו בעוצמה המתחייבת נגד המתנחלים וכי קיים חשש שהאלימות תזלוג גם אל תחומי הקו הירוק. לדברי המשתתפים בדיון, הוחלט לשנות את מדיניות הממשלה מול המתנחלים מ"נחישות ורגישות" ל"מאבק ללא פשרות".

כמו כן ביקש אולמרט מהיועץ המשפטי לממשלה, מני מזוז, לבחון אפשרות להוציא צווי מעצר מנהליים כלפי דמויות המעורבות באלימות באופן עקבי, ואמר כי צריך לבחון אילו עובדי מדינה נוטלים חלק במהומות - ולהענישם בחומרה יתרה. המשנה ליועץ המשפטי אמר בדיון, כי יש לאשר הוצאת מעצרים מנהליים ולהחרים כלי נשק ממתנחלים.

הרמטכ"ל: "אנו משלמים את מחיר סובלנותינו"

הרמטכ"ל חלוץ אמר באותו דיון: אנחנו משלמים כעת את מחיר הסובלנות שגילינו עד כה כלפי המתנחלים". לדברי חלוץ, "יש בקרב המתנחלים מי שמדבר על חיסול מדינת ישראל והקמת מדינת יהודה". שרת החוץ, ציפי לבני, אמרה כי "מדובר במאבק בין המתנחלים לממשלה בשאלה מהו הריבון". לדבריה, גורמים בהתנחלויות "עושים דה-לגיטימציה למדינה".

הכנסת
KNESSET

כ"ה בטבת, תשס"ו
25 בינואר, 2006

לכבוד
מ"מ ראש הממשלה
מר אחד אולמרט

שלום רב,

הנדון: דחיית התכנית לפינוי המאחזים והשקת חברון עד לאחר הבחירות

מקובל במערכת השלטונית במדינת ישראל, להמנע מביצוע צעדים שלטוניים קשים או רצי-משמעותיים בתקופות בחירות, וקל בחומר בתקופות בהן מזהות ממשלת מעבר.

- כך, למשל, זכורה הביקורת שמתח הו"ץ המשפטי לשעבר אליקים רובינשטיין על רוה"מ דאן אחד ברק, בשל המשך ניהול המגעים המדיניים (הסכם קלינטון) לאחר שכבר היה ברור שהבחירות שומדות כמתח. במכתבו מינואר 2001 קיין רובינשטיין, כי "סמכויות הממשלה לעת הזוהר מטרונן מניעתו של חלל שלטוני", וכי יש להקפיד שמעילות הממשלה ילא יעודרו חשש ולו למראית עין, שישו נעשו משיקולים פסולים... ספק אם אפשר שבימי בחירות אלה לא יערדו שיקולים בני התקופה, ומבאן הצורך בחירו מופלגת וכו".
- כך גם קבע לאחרונה היועץ המשפטי לממשלה גני מזוז, שאין זה ראוי ששרת המשפטים ציפי לבני תכנס את הועדה למינוי שופטים בעיצומה של יתקומת בחירות וכהתו ממשלת מעבר.
- גם בגיץ מסק, שיש לעכב מינויים בשירות המדינה וגיין את הצורך להתחשב ביהשלכותיה של תקופת בחירות וכחנות ממשלת מעבר על הפעלת סמכות שלטונית.
- אפילו מינוי רוב חלקי העיר חברון ומסירתם לרשות הפלשתינית, צעד שחיה למעשה ביצועו של השכם בינלאומי שכבר נחתם (הסכם אוסלו ב'), נדחה בשעתו עיי רוה"מ דאן מר שמעון פרס, עד לאחר הבחירות (ואכן בוצע בסופו של דבר עיי רוה"מ שנבחר, בניסין מתניהו).

על בסיס מסורת שלטונית זו, אנו בוראים לך לדחות את פינוי המאחזים וה"שוק" בחברון עד לאחר הבחירות:

- אין חולק, כי פינוי בחברון ובמאחזים עלול להיות ארוץ מתמשך קשה ונראמטי. מדובר במהלך שיגור אלמו או עשרות אלמו ישראלים (אזרחים, שוטרים וחילים) למערבולת של עימותים אלימים ביותר, שאולי אף יסתיימו במגעים נוסף.
- מאידך, ברור שאין כל דחופות בביצוע הפינוי, השכונה היהודית ב"שוק" עומדת על תילה כבר 5 שנים בקירוב, כך גם המאחזים המועמדים למינוי, שכולט קיימים כבר שנים רבות, ושום נזק מחותי לא יגרם לשלטון החוק אם יעמדו חודשים או שלושה נוספים.
- אין כל אילוף לבצע את הפינוי עכשיו, למעט האילוף שנוצר כתוצאה מתשובת המדינה לבגיץ, תשובה שניתן לשנותה בהתחשב בניסיונות החלשות שנוצר.

הכנסת
KNESSET

- לעומת זאת, חשנת פסק זמן ודחיית הפיגוי עד לאחר הבחירות עשויה, בחלק מן המקרים, להפחית את הדרך לחשנת הסדר ללא כל צורך בעימות, ובכל מקרה – תמיד ניתן יהיה לבצע את הפיגוי במועד מאוחר יותר.
- חשוב לציין, כי פיגוי מאחזים בעונן שחטורור משתולל בכל רחבי הארץ עומד האתיקה לתחלופה הממשלה מיום 25.3.03 (תחלופה על מפת הדרכים). בחלטות נקבע כי ייחפסקה מוחלטת של הטורור, האלימות והחסתה יהיו תנאי לכל התקדמות בשלבי מפת הדרכים, כולל פיגוי מאחזים. הפעלת סמכויות שלטוניות עיי ממשלת מעבר בניגוד להחלטות ממשלה קודמת – מהווה מעשה פסול מבחינה דמוקרטית ושלטונית

כולנו, נציגי מכללות שונות, פונים אליך בקריאה משותפת, לדחות בשלב זה את הפיגוי. כולנו מאוחדים בדעה, שביצוע הפיגוי לעת כזו יהיה מעשה בלתי הגון מבחינת שלטונית, פחסי פוליטי של ערב בחירות, שימוש ציני בזרענות אכיפת חוק לצרכים פוליטיים מידיים, תיחול קמפיין בזירות על גפן של מתיישבים, חיילים ושוטרים כשאת המחר תשלם החברה הישראלית כולה.

בברכה,

ח"כ, ביבי נתניהו | איזוט ליברמן | ח"כ, זבולון אורלב | ח"כ, אלי ישי | ח"כ, זפני חזני | ח"כ, עשירי פורוש

*נתניהו לא חתם על המסמך

פלד-קליין הנדסה אזרחית בע"מ
 בניין קיבוצי יוקנעם ת.ד. 506 יוקנעם

אל
 חב" בנייני בר אמנה בע"מ

הנדון: העתקת מבנים ביישוב סמוך

לבקשתכם בדקתי את תכניות הקונסטרוקציה והאדריכלות של המבנים ביישוב עמונה
 בדקתי אפשרות העתקתם מסקסם.

להלן תאור המציתי של ביצוע פעולת העתקת במבנים:

- א. חימוך היקף המבנה וחימוך קירות יסוד.
- ב. הכנת שלד פלדה לחימוך חלקי המבנה שינותקו באמצעות חימוך.
- ג. הכנת פתחים בתקרה (תצובה בתקרת הבסון) לחיבור הפיתולים (ווי הרמה)
- ד. ניסור באמצעות מסור דיסק (יהלום) את תקרת הבסון, הקירות והרצפה וניתוק האלמנט המנסר מייתרת המבנה.
- ה. הנפת החלק המנסר של המבנה למוכיל (החלקים המנסרים משקלים לא יעלה על 50 טון)
- ו. הנפת חלקי המבנה על יסודות (מסוג יסוד עובר) שיזכו מראש באתר החדש.

בדקתי את תכנון המבנים ואכן העתקה אפשרית
 לידעתך בבקשה

מבניה
 קליין אזרחי
 מהנדס בניין

תאריך: ב' שבט תשס"ו
31 לינואר 2006

לכבוד מר מנחם (נני) מזוז
יועמ"ש לממשלה
ירושלים

שלום רב!

הנדון: הצעה להעברה תשעה מבנים מעלונה לעפרה.

- א. תשעת בתי הקבע שבמעמנה יועזקו לחוך השטח הבנוי של היישוב עפרה בתהום אדמות המדינה המאושרות.
- ב. אופן הביצוע: יבנו תומכות ממתכת בתוך הבתים כדי לאפשר את ניסורם והעתקתם בארבעה חלקים כל מבנה אל חוך היישוב עפרה, על יסודות שייבנו במקביל לניסור הבתים.
- ג. הביצוע יחל מיידית יבוצע באונן רציף ע"י צוות עובדים גדול הכולל מסגרים, כנאים, מנופאים, ואנשי חשתוח, שיעבדו במקביל כדי לסיים את כל הפעולה תוך שלושה עד ארבעה שבועות.
- ד. כאמור הביצוע כולל תמיכות פירוקים וניסור המבנים יחל מיידית ויבוצע ברציפות ובכך יחקיים הלכה למעשה וגם יוצג לעיני כל, ביצוע הפירוק בפועל.

בנצי ליברמן

זאב הבר

מנחם ולרשטיין

בט"ד

לכבוד

מר מנחם (מני) מזוז

ייהמ"ט לממשלה

ירושלים

שלום רב

הנדון: הבהרה

בהמשך למכתבנו הקודם משעה 22:36 אנו ניפגש באופן מידי עם נציגי עמונה כדי לסכם איתם את הנושא הנדון, במהלך השעות הקרובות. אנו מבקשים מטף לגרום לכך שפעולות כוחות הכטחון לכיצוע ההריסה יעובדו מס' שעות כדי שיהא סיפק בידנו לצרף את אנשי עמונה לסיכום זה. עלינו להבהיר כי עמדת המהנדסים שלנו היא שניתן לבצע את פעולת העברה, אך אם יהברר תוך שבוע ימים שלא ניתן לבצע פעולה זו, אנו נבצע את ההריסה מיידית.

זאב חבר

בנצי ליכרמן

מנחם ילרשטיין

אני, נגה הכהן, ע"ס במחלקת הרווחה מטח בנימין, הייתי בעמונה ואני עוסקת בנושא הפגיעות המיניות בעמונה.

על סמך נסיוני המקצועי בתחום זה, ומתוך הכרת חומר הדיווחים, עלי לקבוע שאכן התרחשו פגיעות מיניות של שוטרים - יס"מניקים במהלך האירועים בעמונה. בעקבות ריבוי האירועים ומורכבות הסיטואציה, התייעצנו עם הקו החם לנפגעות תקיפה מינית, והן קבעו שמבחינה מקצועית אכן מדובר בפגיעות מיניות וגם ההערות המיניות כשלעצמן, הן עילה להגשת תביעה. כמו כן הן הבטיחו לסייע בכל דרך שניתן.

הנושא של פגיעה מינית הוא נושא רגיש וכאוב, המעורר אצל הנפגעת תחושות קשות של פגיעה, בושה ואשמה. הנטייה אצל רוב הנפגעות היא לא לדבר על הפגיעה, ובוודאי שלא לחשוף אותה ברבים ולהתלונן במשטרה. לעיתים עוברים חודשים ושנים עד שהסיפור יוצא החוצה, אם בכלל.

בנות שהוכו בעמונה הן "בסדר" כביכול. ברור שהשוטרים המכים הם האשמים, ולכן הבנות יכולות לדבר על האלימות הקשה שעברו ולעבד את הכאב וההשפלה.

לבנות שנפגעו מינית, אנחנו כחברה נוטים להתייחס כאשמות ופגומות - וכך הן הרבה פעמים תופסות את עצמן. ממילא קשה להן להרים את המסך ולדבר על החוויות הקשות שעברו. הן לא יודעות לאיזו תגובה יזכו - הקשבה, אמון ותמיכה, או שמא - חוסר אמון, האשמה וכעס.

לאור זאת מובן הקושי לקבל דיווחים על הפגיעות המיניות שהתרחשו בעמונה. חלק מגיע כקטעי דברים, חלק כשמועות, חלק כעדות שמיעה או ראייה. מעט מגיע כדיווח בגוף ראשון.

בכל זאת, לאחר בירורים רבים, הצלבות של סיפורים, שיחות עם בנות, מחנכות ואנשי טיפול, ולאחר ניפוי של שמועות והגזמות, הצלחנו לאמת מקרים רבים של פגיעה מינית. מדובר ברצף של פגיעות, כשכמובן אני לא יכולה לתת מידע ספציפי, ובוודאי לא שמות.

החל מעשרות אמירות מיניות בוטות של שוטרים לבנות:

- "אני איזין אותך", "אתן פה בשביל זה".
- "אתן מתנחלות אתן משריצות, אז אנחנו נעשה שלא תוכלו ללדת".
- "אנחנו נאנסו פה את כולכן, ונהנה מזה".

יש עדויות על נגיעות מכוונות בחזה, שליחת ידיים לאיברים אינטימיים וליטופים, הפשטה והרמה של חולצה. יש עדויות רבות של בנים על מכות מכוונות באשכים.

והחמור מכל, ישנם שני מקרים שידועים לנו על תקיפה מינית חמורה. האחד פורסם ע"י העיתונאי אריאל כהנא בעיתון "בשבע" - מקרה של שני יס"מניקים שלקחו נערה בכוח למקום מבודד, ובעודם פוגעים בה היכה נער אחד מהם בראשו והציל את הנערה.

מקרה שני של נערה שהצילה את עצמה ע"י כך שנאבקה בלי הפסקה בשוטרים. שני המקרים, אני מדגישה שוב, הם של נערות שעברו פגיעה מינית חמורה, וניצלו באמצע.

עבר חודש מאז אירועי עמונה. יש בנות שרק עכשיו מתחילות לדבר. יש סיפורים שרק עכשיו מתחילים לצאת. מנסיוני המקצועי ברור לי שישנם סיפורים שעדיין לא סופרו.

פגיעה מינית פוגעת בכל הרבדים - בגוף, בנפש, ברגש, בתפיסה העצמית, בבטחון האישי, בזהות המינית, ביכולת לתקשר עם בן המין השני, ביכולת לחיות חיי אישות עם בן זוג, ובכלל ביכולת להגיע לאינטימיות.

פגיעה מינית פוגעת באושיות החברה שלנו, בערכים הבסיסיים ביותר של כולנו, במיוחד כאשר התוקפים הם שוטרים - שאמורים להיות המגנים והשומרים של החוק.

באירועי עמונה לא מדובר רק בבעיה של שוטר פרטי זה או אחר. מדובר בעשרות מקרים של פגיעות מיניות בו זמנית. מדובר בשוטרים שהרשו לעצמם לפגוע בפגיעות מיניות - ברובן פומביות. זה לא בתחום המקצועי שלי לברר איך ייתכן שדבר כזה התרחש במדינת ישראל שלנו. אבל כשהייתי בעמונה הרגשתי כאילו מישהו שחרר את הבלמים לרוע ונתן לו לעשות ככל העולה על רוחו.

דו"ח ביניים על מצבם של בני הנוער שלאחר עמונה

ארועי עמונה הותירו חוויות קשות ואף צלקות רבות בנפש הנוער ובתודעתם. כפי שהדברים באים לידי ביטוי מילולי והתנהגותי בסדנאות הרבות שערכנו אחרי עמונה, ניכר קיומו של כעס וזעם קשה כלפי המדינה והציבור בישראל. כקבוצה העוברת משבר גדול בעקבות הגירוש ובלשונם "הקרב" שהתחולל בעמונה וכפרטים שהיו וחוו את כל התקפנות הקשה כלפיהם - הנוער חש נבגד ע"י המדינה ורואה בפגיעה הפיזית כלפיו נסיון לא דמוקרטי לשבור את רוחו ואת תפיסתו הלאומית. הנוער חש בימים אלה שמוסדות המדינה היפנו לו עורף, תוך העדפתם של ערכים שזרים לו מכל וכל. קיימת תחושה קבוצתית של בדידות וחוסר אמון כלפי נכונותו של העם ומוסדותיו ליצור קשר ודיאלוג כלשהו.

עלינו לציין שהנוער מודע מאוד לערכים שבשמים הוא פועל ומבין היטב את הנגזרות המעשיות הנובעות ממנו ובהתאם מרבית האנרגיות שלו מופנות בימים אלה כלפי המאבק המתנהל על זהותה של המדינה ועל שימור הבית הפרטי והלאומי. ההתגייסות למאבק הזה לא מותירה די מקום לפעילות חברתית ולימודית נורמטיבית כבני גילם בארץ.

הנוער חש חוסר יציבות רבה ואי וודאות לגבי עתידו הפרטי, המשפחתי והקבוצתי. למרות התפיסה שלו את עצמו כקבוצת איכות - בעלת ערכים גבוהים של התנדבות, עזרה לזולת, נתינה והתגייסות למשימות לאומיות - הוא מצא את עצמו בעמונה מוכה באכזריות, ללא צדק, כאויב על ידי שוטרים האמורים להגן עליו, דבר שגרם לשבר גדול באימון שלו בצדק ובמוסדות המדינה. בנוסף על תחושת העוול שנעשתה לו והיותו קרבן של המציאות הפוליטית מצא את עצמו הנוער, שכאמור ביקש להגן על אמונתו וערכיו, מושמץ ודחוי תדמיתית על ידי אמצעי תקשורת מגמתיים, שגויסו נגדו ולא הקפידו לדווח נכון על השתלשלות העניינים על הגבעה.

מציאות זו מעמידה את הנוער בסימני שאלה גדולים ביחסם כלפי המדינה ומוסדותיה והם מעיקים מאוד על מצב רוחו.

בפועל, מאז עמונה, במסגרות הלימוד מורגשת חוסר פניות ללימודים, התרבו התופעות של קשיי קשב וריכוז שלא על בסיס נוירולוגי, קיימת תופעה של העדרויות מבית הספר וכן יש עליה בהתנהגות האגרסיבית בינם לבין עצמם וכלפי סביבתם.

כללית, ניכר חוסר שקט וסערה בשיח הפנימי של הנוער. יש להם תחושה של כאב נפשי עז שאינו מרפה. אחדים מדברים על ערעור האימון שלהם בבעלי סמכות בעולם המבוגרים. יש המבטאים חוסר תקווה ואף שנאה וניכור למוסדות המדינה.

לאחרונה אנו מדווחים על בני נוער, בעיקר בנות, שמתקשות להירדם בלילות ואחרות שמתעוררות מדי לילה בבעתה ובבכי.

חלק מהנוער מדווח על הצפה רגשית שהתפתחה בעקבות ארועי עמונה והם מרבים לבכות ללא סיבה. חלק אחר מדווח על התפתחות של קהות ואטימות רגשית - הם אינם בוכים כלל ואין דבר שמרגש או מפחיד אותם.

נראה שהפגיעה הפיזית והנפשית שהם חוו בעמונה הפכה אותם לציניים, זועמים ועצובים מאוד. בני הנוער מייחלים לחזור לימי השיגרה הכוללים לימודים סדירים, הדרכה בתנועת נוער, טיולים, ומפגשים חברתיים ומצטערים על כך שהותר הרסן להתנהגות פוגעת, מעליבה ומכאיבה כלפיהם, על-ידי המדינה שעד כה האמינו בה כל כך.

יעל אברהם, עו"ס MA
אביבה וינברגר, עו"ס MSW

רקע

מתוקף היותי עמית בכיר במרכז מהו"ת, מוניתי (יחד עם אחרים) ללוות את צוותי החינוך של רוב בתי הספר בגוש קטיף בשנה האחרונה. זאת במקביל להכוונה והשתלמויות לעשרות צוותי חינוך של ישיבות ואולפנות מכל רחבי הארץ, אשר תלמידיהם היו מעורבים בעשייה למען גוש קטיף. ההכוונה וההשתלמויות עסקו בשאלות רגשיות, חינוכיות וערכיות שצוותי החינוך מצאו את עצמם מתמודדים איתם נוכח תוכנית ההתנתקות ומעורבות תלמידיהם במאבק הציבורי נגדה. ליווי זה מתקיים עד היום הזה, הן עם בתי הספר שנעקרו מגוש קטיף ופועלים במקומות שונים בארץ, והן עם צוותי חינוך שתלמידיהם היו בקיץ בגוש קטיף. כל הנ"ל כלל גם שיחות רבות ישירות עם בני נוער ממקומות שונים בארץ, במסגרתם הם חשפו את רגשותיהם, דעותיהם וכו'. אירועי עמונה יצרו משבר קשה אצל התלמידים, וגררו סדרה רציפה של מפגשים עם צוותי ניהול, מורים ותלמידים מכל רחבי הארץ. בין השאר קיימנו כינוס של כעשרה מנהלי מוסדות תיכונים, אשר לכל אחד מהם היו עשרות רבות של תלמידים שנכחו באירועי עמונה. במפגש זה נמסרו דיווחים בדבר מצבם של תלמידים מכל רחבי הארץ עקב אירועי עמונה, וניתנו המלצות חינוכיות וערכיות כיצד להתמודד עם תוצאות האירועים והשלכותיהם. בשורות הבאות יתוארו עיקרי הדיווחים והרשמים שעלו מהמפגשים עם בני נוער ועם מחנכים ומנהלי המוסדות בעקבות אירועי עמונה.

כללי

בשעה 12.00 בצהריים, ביום אירועי עמונה, פנו אלי וביקשו שאגיע למקום בכדי לסייע בהקמת מרכז קליטה נפשי לנוער, שנחשף למראות הקשים במקום. המרכז הוקם בחדר אוכל של המדרשה בכניסה לשוב עופרה. חלק מהזמן הייתי שם וחלק מהזמן הייתי בתחתית הגבעה של עמונה, במקום בו עברו מאות הנערים ונערות שירדו רגלית מההר. במשך כשעתיים עברו לידי כאלף בני נוער, חלקם הגדול פצועים קל. המדובר באלו שלא רצו להתפנות לשם טיפול רפואי, ופציעתם לא נכללה בדיווחים הרשמיים של כמויות הפצועים.

מצב נפשי

רוב מוחלט של היורדים מההר היו בהלם נפשי של ממש. פרצוף חתום, מבט ריק בעיניים, ללא בכי או דיבור כלל. נסיונות לדבר איתם, לשאול מה קרה וכדומה נתקלו ברוב המקרים במבט בוהה וחוסר תגובה של ממש. ניכר היה שהם נמצאים בטראומה, שנובעת מחוסר יכולת נפשית להכיל את מראות האלימות הקשה להן הם נחשפו. ביומיים שלאחר מכן, הגיעו אלי אישית, ולמרכז מהו"ת בכלל, פניות טלפוניות רבות של הורים. המכנה המשותף היו סימני הלם וטראומה של ילדיהם. פרצי בכי של הילדים בבית, חוסר נכונות ומסוגלות לחזור לשגרה יומיומית וכו'. חלקם דיווחו על לילות ללא שינה של הילדים, סיוטים וכדומה.

עד עכשיו, כחודשיים לאחר אותו יום, יש נערים ונערות שסובלים מתסמינים פוסטראומטיים וזקוקים לטיפול מקצועי ממוקד.

השלכות ערכיות

בשיחות רבות שקיימתי בשבועיים שאחרי עמונה, הן עם בני נוער שהיו במקום והן עם מחנכים, עלת תמונה של משבר ערכי חריף ביחס למשטרה, לצבא ולמדינה. מדובר במאות בני נוער לא אלימים, שבאו למקום כהפגנה, תוך כוונה לשבת על הרצפה במחאה על הריסת הבתים.

תוכניתם הייתה לקום ולעזוב מרצונם החופשי ברגע שיתבקשו לכך על ידי כוחות הבטחון שיגיעו למקום. בעשרות תיאורים שונים עלה תיאור קשה של אלימות חד-כיוונית על ידי כוחות הבטחון, כלפי בני נוער שהודיעו שוב ושוב שהם מבקשים לעזוב את המקום.

נערים שישבו כמחאה בתוך בית עם תריסים סגורים (באופן שאין ספק שהם לבטח לא זרקו אבנים או גילו כל סימן אחר לאלימות) תיארו כיצד התחננו שינתן להם לצאת, אך הם הוכו ללא רחם על ידי שוטרי היס"מ. התחושות שהובעו בשיחות היו של עלבון, אך בעיקר של ייאוש.

אנשי המשטרה, אשר נתפסים בעיניהם כנציגי החוק והצדק, נתפסים כעת על ידם כחבורה של סדיסטים, היוצרים בית דין שדה שמחליט שמי שנכח בשטח, דינו מלקות.

עשרות בני נוער תיארו כיצד השוטרים נעמדו בשתי שורות, ואילצו אותם לעבור אחד אחד ביניהם, תוך שהשוטרים מכים בהם באלות. רבים חזו כיצד באופן שיטתי שני שוטרים מחזיקים נער בוכה, בעת שהשוטר השלישי הופך את אלתו ומחזיקו בקצה המרוחק. באופן זה הוא היכה עם הידית הקשה, תוך פתיחת המצח והפנים של הנער המוכה.

עשרות רבות תיארו משבר וקרע עמוק ביחסם לרשויות החוק בעקבות המפגש הנ"ל עם המשטרה. רבים תיארו ייאוש, תחושה של חיים במדינה מושחתת, בה כוחות הבטחון אינם אלא חבורה אלימה של בריונים. חלק תיארו בהרחבה מסקנות קשות של חוסר אמון ביחס לחוק, למשטרה ואף לשירות הצבאי.

כמי שנמצא בקשר רציף עם מחנכים ובני נוער מכל מיני מקומות בארץ, אוכל לקבוע שרוב מוחלט של הנוער שעלו לעמונה היו נערים ונערות מתונים ועדינים, אשר למרות אירועי ההתנתקות האמינו במדינה ובמוסדותיה. מיעוט קטן ביותר הגיע למקום כשהוא חשדן וספקן ביחס לצדק השלטוני. ברם, נראה כי התנהגות הממשלה והמשטרה הצליחה תוך כמה שעות להפוך את הקערה.

כמות גדולה, אשר קשה להעריכה מספרית, עברו צד. הם עלו להר כאזרחים נאמנים למדינה, תוך רצון להפגין את מחאתם על מה שנתפס בידם כעוול. חלק גדול מהם "פתחו את הראש" בעמונה, וירדו מההר כעבור כמה שעות עם יחס אחר לגמרי למערכות השלטון ולמקום הצדק בפועלם.

מאות מחנכים עמלים חודשים רבים, למרות ההתנתקות, להמשיך ולחנך את תלמידיהם לנאמנות לחוק ולמשטר. נראה כי המשטרה, באלימות חסרת הרסן, הצליחה לקלקל עבודה של שנים, וליצור קרע עמוק בינן מאות בני נוער ובין המשטרה ומה שהיא מייצגת.

יונה גודמן, עמית בכיר במרכז מהו"ת, 'מרכז הערכות להתמודדות בחירום'.

עדות 1

"התמקמתי בכניסה לרחוב, לפני הסוללת אבנים. הגיעו שורת סוסים עם שוטרים עליהם - מולנו - והתחילו להכות עם אלות עלינו, כמות גדולה של מכות. כמה וכמה פעמים פתחו את השורה שלנו ונכנסו עם הסוסים. הסוסים נכנסו בנו חזק מאוד כמה פעמים כשתוך כדי מכים השוטרים בנו באלות - כל פעם נכנסו ויצאו כמה פעמים. התקפלנו מהשורה כשהשוטרים התפרעו.

הסוסים רמסו אנשים והשוטרים התפרעו. עמדנו בין שתי עמדות הלבנים - והשוטרים הגיעו, ושוב הכו בנו באלות.

שם חטפתי אלות בכתף ימין ובראש פעמיים. הסוס בעט בי בחזה כמה פעמים, כשתוך כדי הפרש מצליף בי עם השוט בגב. פגיעות: כתף ימין, ברך שמאל, פגיעה בקרום הלב כתוצאה ממכות הסוס בחזה".

עדות 2

"כאשר הכוחות הגיעו לשטח... ראיתי כמות ענקית של יס"מניקים הלבושים במדים שחורים ואוחזים באלה. הם התחילו להכות כל בנאדם שהיה בדרכם. המכות הללו היו מכות רצח!!! התחילו להגיע לשטח גם פרשים שבכלל לא מסתכלים היכן הם דורכים ודוהרים. ראיתי מכל עבר אנשים מלאים בדם, אנשים זועקים לעזרה, אנשים פצועים בראשם. באותו רגע פשוט הדדעזעתי ממראות עיני".

עדות 3

"...אנחנו שהבנו שאין להם כוונה לסחוב אותנו אלא רק לתת מכות הודענו להם שאנחנו מתכוונים לצאת בלי כל התנגדות - הם שמעו אותנו ללא שום ספק. צעדנו בתור אל הפתח והשוטר שעמד בפתח עצר את הראשון שבינינו ובעט בו עם הברך אח"כ דחף אותו אל המסדרון וככה עם כל אחד שעבר דחפו אותו למסדרון ונתנו בעיטה או מכה עם אלה. אני שיצאתי אחרון קיבלתי שתיים או שלוש מכות אלה על הראש ואח"כ נדחפתי החוצה. במסדרון חיכו שתי שורות של שוטרים, שורה מכל צד שלו אותנו במכות החוצה הכל תוך כדי צעקות וקללות.

אחת ממכות האלה שקיבלתי על הראש הצליחה לפתוח לי את הראש למרות שחבשתי כובע גרב די עבה. פוניתי לבי"ח ונזקקתי לתפרים. הרופאים

בבי"ח "שערי צדק", אליו פוניתי, היו מזועזעים מסימני האלימות שהיו עלי ועל כל הפצועים הנוספים שהגיעו, חלקם הרבה יותר צעירים ממני. חשוב לציין שאני וכל המפגינים הנוספים שהיו איתי בחדר לא הפעלנו שום התנגדות בוודאי שלא אלימות גם לא נותרה לנו שום אפשרות להתנגד."

עדות 4

"...ואז, ליד החלון, החזקתי דימום בראש לפצוע, נער כבן 16. ובאו השוטרים וזרקו אותי ואת הפצוע בחוזקה מחוץ לחלון וזאת למרות שראו שהוא פצוע מדמם. יש לציין שכל הדרך עד ליציאה עמדו שוטרים והיכו".

עדות 5

"...מישהי התחילה לדבר איתו [עם יס"מניק] ואז היא קמה מהרצפה כי רצתה ללכת לבד והיא המשיכה לדבר איתו ואז הוא התעצבן והעיף אותה בכוח על כולם. לפני שהוא העיף אותה לרצפה הוא הצמיד אותה ואמר לה: "את רוצה שאני אזיין אותך?" ואז כולם צרחו עליו שירגע. אז הוא בעט בה ואמר: "כן, אני גם אהנה מזה"... הם התחילו לפנות בכוח ואז הם תפסו מישהי בכח, באלימות. היא אפילו לא התנגדה ואז הם דפקו אותה בקיר בטון, נמוך, שהיה באמצע הגג. ראו שכואב לה. החולצה עלתה עד למעלה ממש והם לא נתנו לאף אחת להתקרב אליה, לסדר את החולצה... אח"כ היא חזרה אלינו מהקצה שלקחו אותה וסיפרה לנו שבזמן שהם דפקו לה מכות והרימו לה את החולצה הם אמרו לה: "אה, את חרמנית, כל הדתיות רוצות שיגיעו בהם... זה נעים לך שנוגעים בך". כל מכה שלהם היתה מלווה בקללות גסות לבנות. גם ישר כשהם עלו לגג המפקד אמר: בנות, תבינו, בשבילנו אתם פחות מזונות. בפינוי שלי, אני לא זוכרת מי פינה כי רק בכיתי מכאב, עמדתי צמוד למעקה, הייתי בין האחרונות. ואז בא מישהו ומשך לי חזק בשיער והתחיל לגרור אותי, ואז הם תפסו אתי חזק ואחד מהם עיקם לי את היד לכיוון אחד והשני לכיוון שני, הם הרימו אותי עד לכף ופשוט זרקו אותי לבפנים ולא בדקו אם יש לי מצב לנשום או אם אני בהכרה בכלל. כל הראש שלי נדפק בכף. הם זרקו אותי על בנות שכבר היו שם. נמחצנו אחת לשניה. אחרי זה הם עלו לכף כמה יס"מניקים והם פשוט עמדו מעלי על הבטן והצוואר. אחד

עדות 9, חובש

"נעמדתי מאחורי הכוחות כמפגין וכצופה מהצד. ראינו את הפריצה לבתים ואז תוך כ- 15 דקות זרמו החוצה למעלה מ- 20 פגועי ראש עם פצועים פתוחים. כיוון שלא היה מערך רפואה מסודר ובהיותי חובש ונהג אמבולנס בהכשרתי התחלתי לטפל בפצועים. כיוון שלבשתי ווסט חובש, הכוחות לא יכלו למנוע ממני גישה וע"כ נצמדתי לכוחות וכך הייתי צמוד לים"מ במשך ארבע שעות עד סוף האירוע. למרות בקשותי החוזרות לסייע לאזרחים המפגינים, השוטרים לא אפשרו גישה ורק אחרי שהאנשים נזרקו מהחלונות הם אישרו גישה אליהם.

השוטרים הפריעו!! לעבודתי, הקשו את הגישה. לדוגמא: בכל פעם שהשוטרים פינו את הגגות ע"י כף הטרקטור, היו פצועים ומעולפים. למרות זאת השוטרים לא נתנו לי לגשת עם צוות רפואי להוציא אותם בעדינות הראויה לפצועים, אלא משכו אותם בכוח תוך התעלמות ממצבם, דחיפת צוותי האלונקאים ואי יכולת טיפול סביל, שלא לדבר על גרימת נזק נוסף.

הרופא המשטירתי שבשלב מסויים הצטרף לכוח, התנהג באותה אטימות ובוטות, והתייחס לפצועים כאל גוויות. גם באדישות וגם באופן הטיפול והפינוי. באחד המקרים נתבקשתי לעלות לאחד הגגות לטפל בפצועה. בעלייתי ראיתי 4 יס"מ עומדים מול חבורת בנות שנצמדו זו אל זו, תלשו אחת אחת, היכו אותן באלות עד שהפסיקו לזוז ונזרקו לכף הטרקטור כך אחת אחת. מכות ללא כל פרופורציה. גם הבנות שבקשו לרדת לבד נזרקו, הושפלו, הבגדים שלהן נקרעו ועוד.

כאשר פניתי את הפצועה השוטרים סרבו לתת לה לעלות בשקט ורק כאשר עמדנו וחסמנו אותם בגופנו (פרמדיק שעלה איתי ואני) השוטרים הרפו. גם אז, רק אחרי צעקות הם נתנו לנו לרדת איתה בצורה הנדרשת עקב פציעתה.

השוטרים לא נתנו לצוותי האלונקאים להתקרב רק משום שלא היה להן לבוש תקני של חובשים מה שגרם לעיכוב בפינוי הפצועים.

לסיכום, היתה הפרעה קשה לצוותים הרפואיים, חוסר שיתוף פעולה ואלימות כלפי הצוותים".

עדות 10

"כשהכוחות עלו לגג התיישבתי בתוך צמיג מחובר. הם בעטו לי ברגליים וירקו עלי, קיללו וצעקו:

מהיס"מניקים רצה שאזיז את הרגל כדי שיהיה לו מקום לעמוד ולא יכולתי להזיז איבר. לא היה לי כח, אז הוא פשוט דפק לי ברגל עם האלה מפלסטיק... גם כשהגענו לקרקע אני לא זוכרת מה בדיוק קרה. לא ממש הייתי בהכרה. נשמת, אבל הייתי בטראומה. רעדתי ולא יכולתי להוציא מילה מהפה. לא הצלחתי להזיז את הגוף. לקחו אותי באלונקה כי הייתי באפיסת כוחות..."

עדות 6

"...באוהל הלבן ראינו שוטרים וחיילים מכים סתם, קוראים לנו "זבל" ו"לא יהודים"... אחד השוטרים נגע בצורה לא צנועה באישה מבוגרת (נהיז את החולצה בכתף)... ראינו אחד משלנו... שוכב מעולף בין כל השוטרים ליד האוהל הלבן והם נגעו בו לא צנוע במפשעה וצחקו עליו ולא נתנו לאף אחד להתקרב אליו. הוא שכב שם מחוסר הכרה..."

עדות 7

"ראיתי יס"מניק עם מדים שחורים שעמד על המפלס למעלה מרים אבן וזרק חזק על האנשים... בזמן שהיה את הצו של בג"ץ עמדתי ליד היס"מניקים בין הקראוונים של הישוב ראיתי צלם מצלם יס"מניקים שעמדו עם המגינים מפלסטיק ואז הם שברו לו את המצלמה וכשהוא דיבר איתם על זה הם התחילו להרביץ לו עם אלות".

עדות 8

"שוטר אחד אמר לי... "לכי תזייני" ופשוט התחיל לקלל והייתי בשוק... ביקשתי ממנו את השם שלו ואת המספר ולא היה לו סיכה עם שם והתג שנמצא בצד שלהם על השרוול היה מקופל, הוא לא הקשיב לי ואמר לי שהוא יעצור אותי אם אני לא אעוף. ואז ראיתי שוטר שנראה לי מבוגר, חשבתי שהוא המפקד, כי הוא עמד לידם, לא איתם יחד, ואמרתי לו שאני רוצה את המספר והשם של אותו שוטר שקילל אותי והוא אמר לי "את קיללת אותו אז הוא יקלל אותך" והייתי בהלם, אמרתי לו שלא אמרתי מילה... אז הוא אמר שאין לו מה להגיד לי..."

ראיתי חיילים / שוטרים עם נשק והם פשוט דרכו אותו ורצו - הייתי בטוחה שהם הולכים לירות עלינו - לא היתה שום סיבה לדרוך נשק".

"שרמוטות זונות", "צריך לשרוף אתכם ולהרוג אתכם", "דתיים מסריחות". בזמן שהורידו אותנו יס"מניק אחד דרך עלינו. אחד צעק "היינו צריכים להרוג אתכם, חבל שלא הרגנו אתכם".

11 עדות

"...תפסו מישהי כל אחד רגל ואחד יד נכשלקחו אותה הם היו ארבעה) והם שמעו שצרחנו לה שתסדר את החולצה וצרחנו עליהם שרואים לה הכל שיתנו לה לסדר ואז הם צחקו ובכוונה המשיכו. היתה מישהי שהם הרימו והם בכוונה (לפחות ככה זה נראה) הורידו לה את החצאית עם התחתונים... הם כל הזמן דיברו בצורה מגעילה, למשל... "קומי או שאני אזיין אותך"... "בנות זונות לא חבל עליכם אתם כאלה יפות"... "זיין בנות ישראל"..."

12 עדות

"...אותי אישית דחפו ונגעו בי יותר מידי! בהתחלה תפסו אותי בכוח בשתי הצלעות ואז נגעו לי גם בחזה, ואז הם קרבו אותי לחלון וזרקו אותי מהחלון... עד היום יש לי סיזטים. אני בקושי נרדמת בלילות ועד שאני נרדמת אני רואה את היס"מניק הכושי רודף אחרי. אני לא מפסיקה לחשוב על כל מה שראיתי ועברתי שם".

13 עדות

"בבית מולי הייתה משפחה עם ילדים קטנים ששרו על הדשא "לא ניתן את הארץ הזו" בזמן שהכוחות עברו ופתאום הגיעו ארבעה פרשים בריצה לכיוון והילדים הקטנים נבהלו. היו כמה ילדים שנפלו והסוסים עלו עליהם ואז המבוגרים צעקו אליהם ואז ברחו בריצה".

14 עדות

במסגרת שיעורי אומנות, היא עושה פרוייקט על הנושא. בפרוייקט מוצגות תמונות של יס"מניקים מול תמונות מבויות שלה באתר הבתים ההרוסים עם הבעות פנים שונות.

כשהתחילה את הפרוייקט היה לה קושי נפשי להתמודד עם זה, וכל פעם שהיא נגעה בנושא היא נכנסה לדיכאון; דמעות בעיניים, חוסר חשק להכל, הסתגרות בתוך עצמה וכו'.

עכשיו כשמדברים על זה בין הבנות, יש קצת הומור שחור אבל בעיקר הרבה כעס. כעס שאין

לאן להפנות: "אני יודעת שאני לא אעשה דברים נגד החוק אבל הכעס נמצא בתוכי".
הכעס עושה רע מבפנים. היא מרגישה שנהייתה בה איזו שריטה. מבחוץ היא ילדה רגילה כמו כולן, אבל בפנים ההלם נשאר. היא תמיד תזכור את זה.

כשעולות לה מדי פעם תמונות מול העיניים, היא רואה את חברותיה צורחות בחוסר אונים. המחשבה על יס"מניקים מכניסה אותה לבהלה. זה מחזיר אותה אחורה והכעס מתגבר בפנים. גם כאזבה וגם כעס. בהתחלה היתה תחושת פחד, היו חלומות והמחשבה נסובה כמעט רק סביב זה. בחלומות היא ראתה הכל מול עיניה. כל לילה לפני שהיא נרדמה כל התמונות עלו לה בראש. בהתחלה היא לא דיברה על זה ואפילו לא זכרה את הכל, אבל לאחר כמה ימים היא התחילה לדבר וכך גם הכל התחיל לחזור אליה לאט לאט.

15 עדות

עכשיו, לאחר זמן ארוך, היא לא מרגישה שנשאר בפנים הרבה כמו בהתחלה, אבל אתמול היא צפתה בטלוויזיה, והדיבורים על וועדת החקירה, והסירטונים שהראו - החזירו אותה אחורה אל האירועים. כל חזרה כזו אחורה מלווה בבכי ובצמרמורות. בהתחלה היא לא דיברה על זה עם אף אחד - לא היתה מסוגלת. בלילות היא לא נרדמה, ישנה בערך שעה כל לילה - וגם כשהיא כבר הצליחה להירדם - היא חלמה חלומות אוועה וחזרה כל לילה אל אותן התמונות.

רק שבועיים לאחר האירועים היא התחילה לדבר על זה עם חברות, אך כאלה שלא היו שם. החברות שהיו שם עדיין מפחדות לפתוח את זה, מחשש לגרום לכולן כאב גדול יותר.

תמונות, דיבורים, שירים - מחזירים אותה לשם. חוזרים לה שוב ושוב המראות של היס"מניקים שחודרים את החלון ופורצים לבית שם כולן ישרו ובכו בהיסטריה.

קשה לה לראות שוטרים ויס"מניקים - פעם ראתה יס"מניק על סוס וכמעט התעלפה.

האירוע השפיע לה על שמחת החיים. מאז עמונה היא לא מסוגלת לשמוח באמת ממש. מנסה כמה שפחות לחשוב על זה כדי לא להיכנס לדיכאון. יש דברים שישארו כל החיים - כל פעם שהיא תיזכר בעמונה יהיו לה צמרמורות ותמונות מול העיניים.

עדות 16*

סיטואציות ולפעמים הרגשות השליליים יוצאים גם על הסביבה הקרובה. קיים חוסר ריכוז כללי, גם בלימודים.

ישנן תמונות שלא יימחקו, שיישארו כל החיים – האווירה שהיתה שם, הפחד העצום, חוסר האונים, השנאה, רגשות קשים שלא עוברים. בין הבנות יוצא להן לדבר על זה הרבה. אמנם קשה לדבר על זה, אבל יש הרגשה שזה טוב – שזה עוזר לסביבה ולהן. קיים פחד מפני הישנות של אירוע כזה, אבל אם יהיה משהו דומה – היא תהיה שם שוב.

הסיטואציות עולות וחוזרים כל הזמן. כל תמונה מתקשרת לאירועים: חלון – איך שזרקים אותן מהחלון, התקהלות גדולה – משדרת פחד, בתים נטושים, חיילים/שוטרים וכו'. בהתחלה זה היה אובססיבי לגמרי. כל הלילה וכל היום רצו לה תמונות וסיטואציות בראש. התמונות מופיעות גם בהקשרים אסוציאטיביים, ולא דווקא במישרין עם אירועי עמונה. הכעס והעצבים שנולדו בעקבות האירועים בעמונה יוצאים גם בדיבורים על זה, אבל לא רק. היא נהייתה לחוצה יותר בכל מיני

* ראיון טלפוני, נערך כששה שבועות לאחר אירועי עמונה

קטעים מדו"ח ועדת החקירה הפרלמנטרית

לחלוק עליהם ולמתוח ביקורת".

על הצעת הפשרה של הנהגת המתיישבים

"הועדה מביעה פליאה... על כך ששר הבטחון שאול מופז, לפחות על-פי עדותו בפניה, לא היה מודע לעובדה שהצעת המתנחלים כוללת גם אופציה של הריסה במו ידיהם; מאחר שהעובדה היתה ידועה ליועץ המשפטי לממשלה, לממלא מקום ראש הממשלה, לרמטכ"ל ולגורמים המקצועיים בצה"ל".

"הועדה מתרשמת כי המאמצים של הרגע האחרון להגיע לפשרה של פינוי בהסכמה נעשו בתום לב על-ידי נציגי המתיישבים ואף נשקלו בתום לב על-ידי נציגי הממשלה".

התנהלות המשטרה

"...היה זה אירוע ידוע מראש, שהיה לגבי מודיעין ברמה טובה וניתן היה להתכונן אליו כהלכה. התוצאות הטראומטיות בדמותם של מאות רבות של פצועים, שכ- 200 מהם נזקקו להמשך טיפול בבתי החולים, אומרות דרשני".

נושא ההרתעה וההכנות הכלליות לפינוי

"מה היו הנחיות הדרג המדיני והדרג הפיקודי העליון ביחס לפינוי בעמונה, והאם הן היו שונות או זהות להנחיות שניתנו בהתנתקות?

ועדת החקירה הפרלמנטרית לאירועי עמונה התכנסה לשיבתה הראשונה באמצע חודש פברואר 2006 ופרסמה את מסקנותיה בסוף חודש מרץ, לפני הבחירות לכנסת ה-17.

בראש ועדת החקירה ישב ח"כ יובל שטייניץ וחברי הועדה היו: ח"כ מתן וילנאי, ח"כ אילן שלגי וח"כ אורי אריאל.

בנספח זה אנו מביאים ציטוטים נבחרים מתוך סיכום הביניים שפרסמה הועדה:

על החלטת השרים עזרא ומופז לאסור על הכפופים להם להופיע בפני הועדה

"התנהגות מחפירה, המבזה את המסורת הדמוקרטית בישראל; התנהגות היוצרת תקדים מסוכן בפרלמנטריזם הישראלי ודוגמה מסוכנת לציבור... מצער הדבר, שהשרים מנצלים את העובדה שמדובר בכוחות הבטחון כדי לשבש את הביקורת הפרלמנטרית, ולהחריגם מהמקובל ביחס למערכות חיוניות אחרות במדינה... הועדה מבקרת את העובדה, שהאישים האחראים לתפקוד הממשלה בכלל, ולחוקיות פעילותה בפרט – הלא הם מ"מ ראש הממשלה והיועץ המשפטי לממשלה בהתאמה – התעלמו מהפגיעה החמורה של השרים מופז ועזרא במסורת הדמוקרטית, המחייבת את כיבוד החלטות הכנסת על-ידי אזרחים וממשלה כאחד – בצד הזכות

בזרנוקי מים שהיו במקום כבר בשלב הראשון של פינוי הקהל שעמד מסביב לבתים, ו/או בגז מדמיע – בטרם עברה לשימוש באלות ובהסתערות פרשים?... לגבי סוגיית הגז המדמיע ענה השר עזרא כי השימוש בגז נמנע כיוון שהגז מסוכן לבריאות. השר מופא, דרך אגב, הדהים את חברי הועדה כאשר טען לפניה בנחרצות כי גז מדמיע הופעל בפינוי בעמונה; ורק לאחר זמן תיקן את דבריו (נעדות לחוסר מעורבותו בשטח וחוסר יכולתו להעיד במקומם של המפקדים).

סוגיית הטיפול בנשים

"הועדה מביעה פליאה... מחד, לא ברור מדוע לא היקצה צה"ל חיילות למשימת פינויין של אותן נערות, כפי שהתבקש על ידי המשטרה יותר מפעם אחת. מאידך, לא ברור מדוע, משקיבלה תשובה שלילית, לא דאגה המשטרה להמציא עוד שוטרות מיחידותיה ברחבי הארץ... הועדה קובעת בצער, כי התכנון המקורי שאושר ברמת השרים, המפכ"ל והרמטכ"ל, לא כלל התייחסות ראויה ורגישה לטיפול במפגינות, למרות שהיה ניתן להניח שהוא ידרוש פינוי פיזי ועימות פיזי עם מאות נערות צעירות".

סוגיית תגי הזיהוי

"מהעדויות והסרטים שהוצגו לוועדה עולה כי שוטרים רבים, שלא לומר רובם, לא היו מצוידים בתגי זיהוי כנדרש. נושא זה חוזר על עצמו שוב ושוב באירועים של הפרות סדר בישראל".

סיכום הפרק על התנהלות המשטרה

"הועדה מבקרת את העובדה שהאחראים בדרג המיניסטרילי, כמו גם בדרג הפיקודי העליון, לא התערבו בשום שלב באירוע, למרות המספר ההולך וגדל של הפצועים המפונים לטיפול, ולא שקלו לשנות הנחיות ולבחון דרכים נוספות לצמצום מספר הנפגעים".

פציעתם של חברי הכנסת

"הועדה מביעה את פליאתה שעד לרגע זה לא הצליחה המשטרה לבאר לעצמה, לוועדה ולציבור כולו כיצד בדיוק נפגעו חברי הכנסת באירוע... העובדה שעד היום לא בוצע תחקיר ראשוני בנושא זה, מעלה חשש שהמשטרה והשר לבטחון פנים לא הבינו עדיין את חריגות האירוע וחומרתו".

בסוגיה זאת התגלה פער משמעותי בין הדברים שנאמרו לוועדה על ידי מ"מ ראש הממשלה אהוד אולמרט... לבין ההתבטאויות של כמעט כל יתר הדוברים, שרים ומפקדים, כמו גם ממסמכים שונים שהועברו לוועדה... הועדה מתרשמת כי הרוח הכללית שנשבה מהשרים ומהמפקדים אל הכוחות כללה במובלע תובנה, ולפיה האירועים בעמונה שונים מהותית מהאירועים בהתנתקות, וטמונה בהם מעין הזדמנות להרתיע את המפגינים... דבר זה מנוגד לחלוטין לרושם שיצרה התבטאותו של מ"מ ראש הממשלה בנושא בדבר "הרגישות והנחישות". הועדה מתרשמת, כי ייתכן שהתבטאות זאת לא נאמרה אלא כדי לצאת ידי חובה, ובכל מקרה ברור שמ"מ ראש הממשלה לא וידא שהנחיות "הנחישות והרגישות" תהווה את רוח המפקד ותגיע לכוחות המפנים בשטח... אין מתפקידם של הצבא והמשטרה להעניש בכוחות עצמם ולהרתיע בפני התנהגות עבריינית חוזרת. ההיתר לשימוש בכוח נועד לאכיפת החוק, ולא לענישת או הרתעת אזרחי המדינה, שכן לכך קיימים בתי המשפט".

סוגיית השטח הצבאי הסגור

"מדהימה העובדה שעד לרגע זה, ולמרות פניות חוזרות ונשנות בעל-פה ובכתב של הועדה, לא הצליחו השרים והגורמים המקצועיים הבכירים להבהיר לוועדה אם, מתי ובאיזה אופן הוכרז שטח צבאי סגור... העדויות השונות שהועברו לוועדה בנושא זה על ידי הגורמים השונים סותרות זו את זו לחלוטין עד שנדמה כי יד ימין לא יודעת מה עושה יד שמאל וההפך... תשובות הגורמים השונים לשאלות הועדה בנושא זה מעוררות השתוממות, כאילו יצאו מאחד המערכונים של אפרים קישון.

הרמטכ"ל לוועדה: "שטח צבאי סגור? לא הוכרז שטח צבאי סגור...".

המפכ"ל לוועדה: "האחריות להכרזת שטח צבאי סגור היא על המפקד הצבאי. למיטב הבנתי, כך נעשה...". אם כך הם פני הדברים, עולה בכלל השאלה, האם המתקבלים בעמונה – כלומר אלה ששהו במקום באופן פסיבי ללא הפעלת אלימות – אכן עברו, בעצם הימצאותם במקום, על החוק?"

סוגיית השימוש בכוח והאמצעים לפיזור

"הועדה שאלה מדוע לא עשתה המשטרה שימוש

**הפורום המשפטי
למען ארץ ישראל**

יוצא לאור ע"י:

הפורום המשפטי למען ארץ ישראל

לתמיכה ותרומות:

קבוצת המשפטנים תשס"ה (ע"ר 7-212-044-58)

בנק הפועלים, סניף 520, מספר חשבון 64070

ת.ד. 33044 ירושלים 91033

טל': 02-5022202, פקס: 02-5022844

www.mishpat.org.il